Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023 – 2030

Aktualizácia č. 2
(konsolidované znenie)

Názov:	**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030 – Aktualizácia č. 2 (konsolidované znenie)**
Územné vymedzenie:	Obec Široké
Územný plán obce schválený (A/N):	Áno
Dátum schválenia Aktualizácie č. 2:	28.10.2025, uznesením č. 233/2025
Dátum platnosti:	Od 29.10.2025 do 31.12.2030
Verzia[1]:	2.2
Publikovaný verejne dňa:	03.11.2025
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD., www.dokumentypreobce.sk

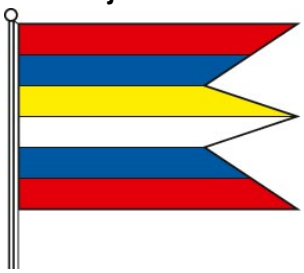
[1] Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Erb a vlajka obce

erb obce

vlajka obce

Blazón erbu:
V červenom štíte na strednom vrchu modrého trojvršia stojaci strieborný prirodzený vzlietajúci rozkrídlený orol v zlatej zbroji.

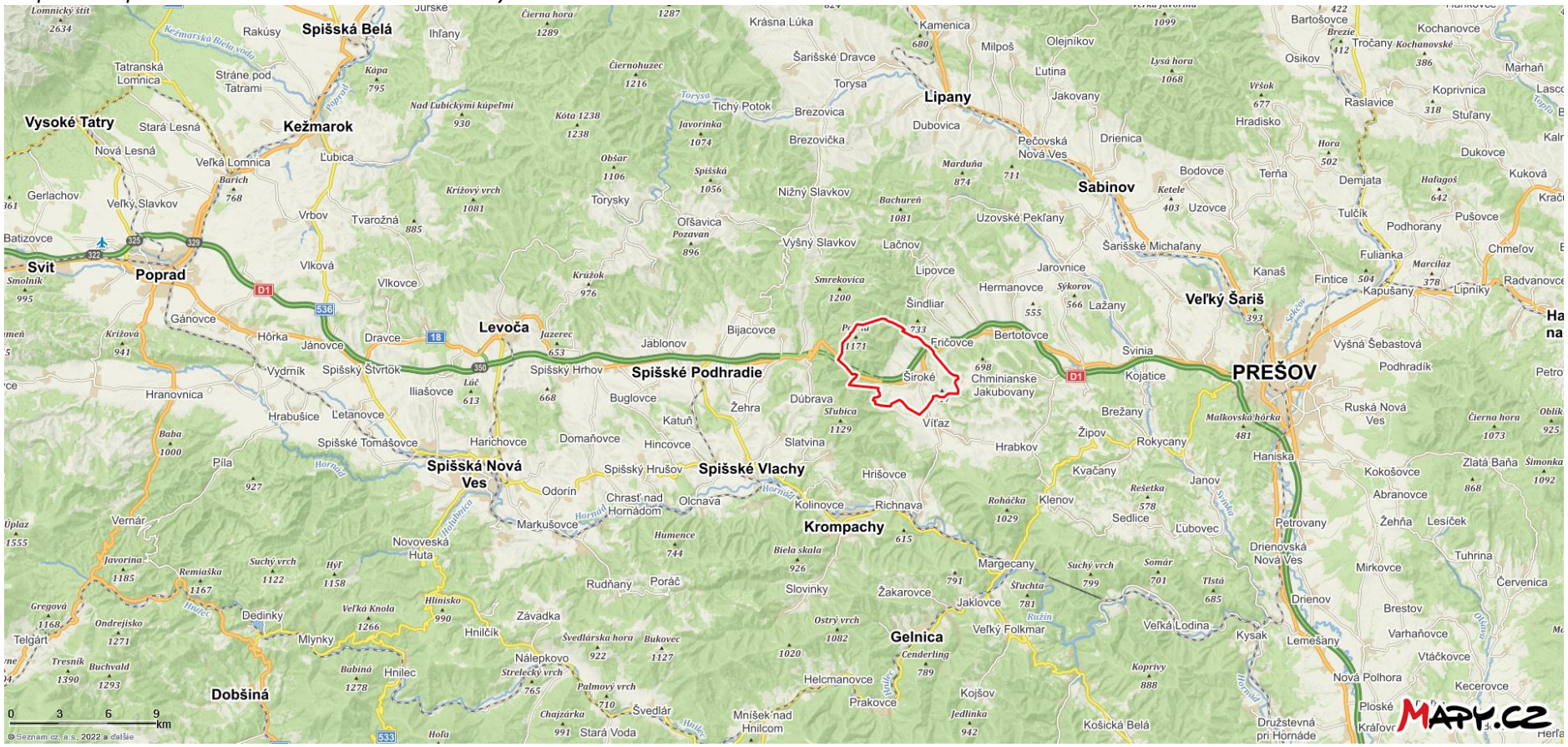
Základné údaje

Samosprávny kraj:	.....	Prešovský
Okres:	.....	Prešov
Historický región:	.....	Šariš
Poloha obecného úradu:	.....	48.999083°, 20.943220°
Nadm. výška pri obec. úrade:	.....	503 m.n.m.
Rozloha katastra:	.....	2 579 ha k 31.12.2022
Počet obyvateľov:	.....	2 442 k 31.12.2022
Hustota obyvateľstva:	.....	95 obyv./km^2
PSČ:	.....	082 37
Evidenčné číslo vozidiel:	.....	PO

Oficiálne kontakty

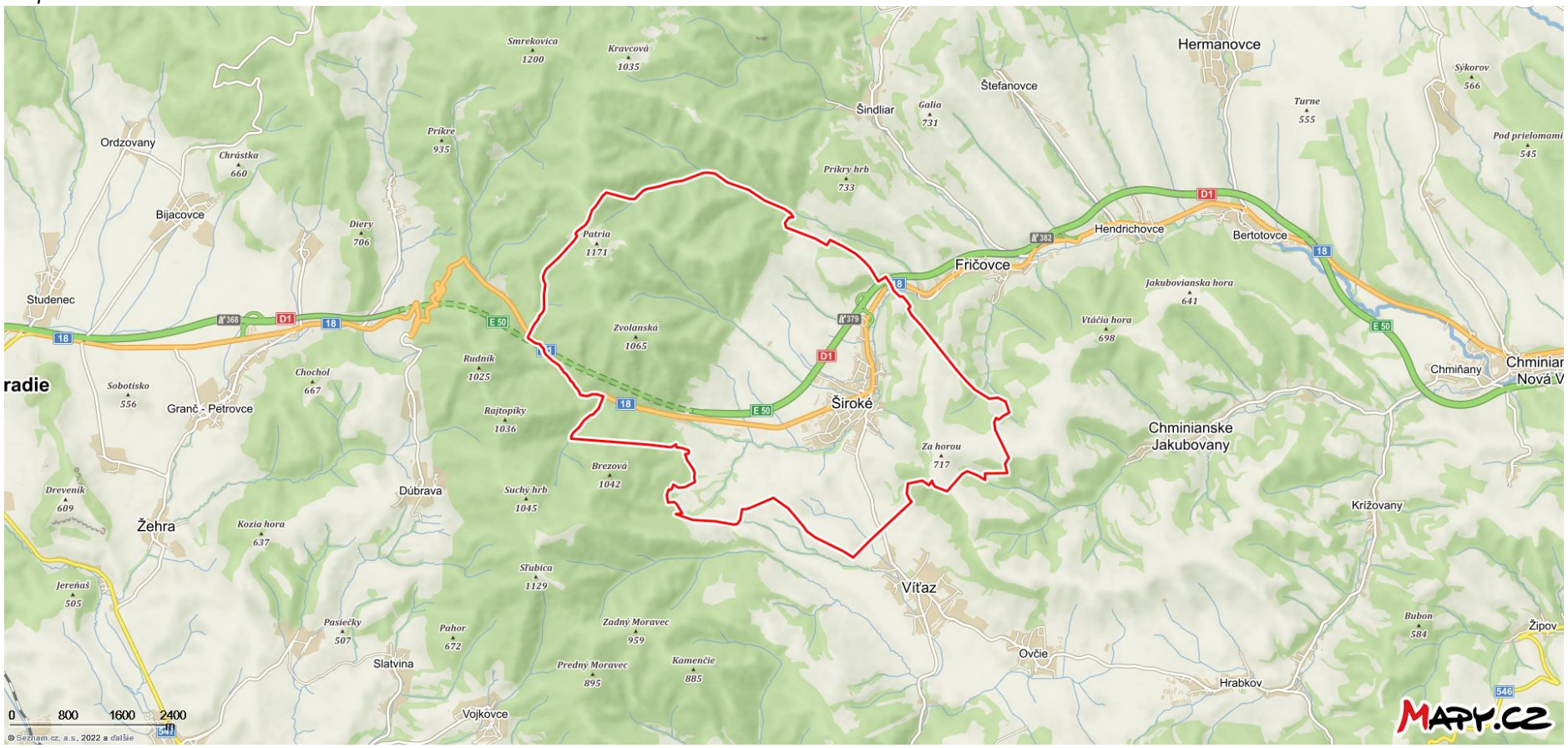
	.....	Obec Široké
Adresa:	.....	Obecný úrad č. 118
	.....	082 37 Široké
Web:	.....	www.siroke.sk
Email:	.....	obec@siroke.sk
Telefón:	.....	051 / 791 1102
IČO:	.....	00 327 832

Mapa 1: Mapa 1: Poloha obce Široké - širšie vzťahy

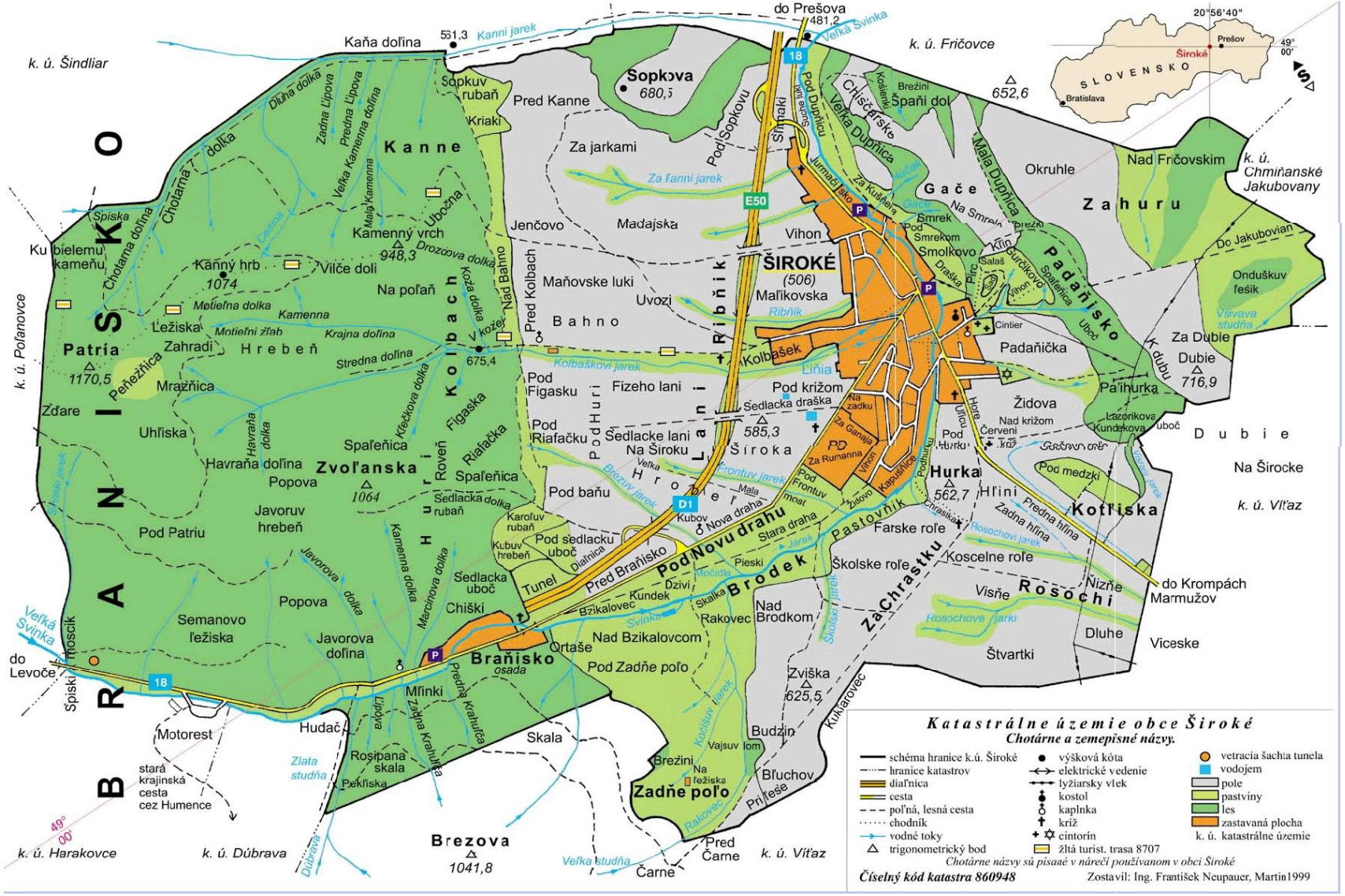

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Poloha obce Široké voči susediacim obciam

Zdroj: mapy.cz

Mapa 3: Chotárna mapa obce Široké

Katastrálne územie obce Široké
Chotárne a zemepisné názvy.
schéma hranice k.ú. Široké
hranice katastrov
diaľnica
cesta
poľná, lesná cesta
chodník
vodné toky
trigonometrický bod
výšková kóta
elektrické vedenie
lyžiarsky vlek
kostol
kaplnka
kríž
cintorín
žltá turist. trasa 8707
vetracia šachta tunela
vodojem
pole
pastviny
les
zastavaná plocha
k. ú. katastrálne územie
Chotárne názvy sú písané v nárečí používanom v obci Široké
Číselný kód katastra 860948
Zostavil: Ing. František Neupauer, Martin1999
BRANISKO
ŠIROKÉ
Kanne
Patria
Hrebeň
Kolbach
Bahno
Zvoľanská
Javoruv hrebeň
Pod Patriu
Semanovo ľeziska
Javorova dolina
Popova
Braňisko
osada
Motorest
Hudač
Mlinki
Skala
Rosipaná skala
Zlata studňa
Brezova
1041,8
Sopkova
680,5
Pred Kanne
Za jarkami
Madajska
Jenčovo
Maňovske luki
Uvozi
Vihon
Malíkovska
Kolbašek
Pod Figasku
Fizeho lani
Pod Riafačku
Sedlacke lani
Na Široku
Siroka
585,3
Pod baňu
Pod Novu dráhu
Pod Brañisko
Tunel
Sedlacka uboč
Chiški
Rakovec
Nad Brodkom
Nad Bzikalovcom
Ortaše
Pod Zadňe poľo
Zadňe poľo
Budzin
Vajsuv lom
Bľuchov
Zviška
625,5
Kukkarovec
Gače
Okruhle
Špaňi dol
Veľka Dupnica
Mala Dupnica
Nad Fričovskim
Za huru
Padaňisko
Padaňička
Za Dubie
Dubie
716,9
Paľihurka
Židova
Hurka
562,7
Hľini
Kotľiska
Farske roľe
Školske roľe
Koscelne roľe
Pastovník
Za Chrastku
Rosochi
Visňe
Nižňe
Dluhe
Štvartki
Viceske
do Krompách
Marmužov
Na Širocke
k. ú. Víťaz
Dubie
Pod medzki
Lazorikova
Kundekova
Cintier
Kolbašková lúka
Pod križom
Sedlacka draška
Pod Hurku
Nad križom
Červeni kríž
Za Ganaja
Za Rumanná
Za Kúšeľa
Na zadku
Pod Frontu most
Frontuv jarek
Nova draha
Stara draha
Kubov
Kubuv hrebeň
Pod sedlacku uboč
Karoľuv rubaň
Sedlacka rubaň
Pred Braňisko
Pod Sopkovu
Šopkuv rubaň
Kriaki
Kaňa doľina
Kanni jarek
Do Prešova
481,2
Veľka Svinka
k. ú. Fričovce
k. ú. Chmiňanské Jakubovany
Do Jakubovian
Onduškuv ľešik
Všivava studňa
k. ú. Poľanovce
k. ú. Harakovce
k. ú. Dúbrava
Pred Čarne
Čarne
Veľka studňa
Priješe
Na ľežiska
Rakovec
Kodišův jarek
Školský jarek
Rosochové jarky
Jurnaški jarok
Za Kúšeľa
Za Kanni jarek
Za ľanni jarek
Kolbaškovi jarek
Brežný jarek
Dzivi
Skalka
Bzikalovec
Kundek
Pieski
Mlodida
Dialnica
Podhuri
Podhurku
Kapušnice
Vihon
Liniа
Ribňik
Suché lúky
Šmraki
Kosienki
Brežini
Na Smrek
Pod Smrekom
Smrek
Smolkovo
Draška
Piroc
Salaš
Kríž
Spaľeňica
Ubočná
Dlhá dolka
Zadna Lipova
Predna Lipova
Velka Kamenna dolina
Mala Kamenna
Kamenný vrch
948,3
Kamenný hrb
1074
Vilče doli
Na poľaň
Kamenna
Motieľna dolka
Motieľni žľab
Krajna dolina
Stredna dolina
Mrazňica
Peňežňica
1170,5
Zďare
Uhľiska
Havraňa dolina
Havrana dolka
Riafačka
Figaska
Kriežkova dolka
Spaľeňica
Javorova dolka
Kamenna dolka
Marcinova dolka
Predna Krahuľca
Zadna Krahuľca
Lipova
Cierna
Spiska
Chotarna dolka
Ku bielemu kameňu
Ľežiska
Zahradi
Drozgova dolka
Koža dolka
Nad Bahno
Pred Kolbach
Kolbach
Ribňik
Veľka Svinka
do Levoče
Špiski mostik
Motorest
stará krajinská cesta cez Humence
Rosipaná skala
Peklinska
Zlata studňa
Brezini
Na ľežiska
Pred Čarne
Čarne
Veľka studňa
Priješe
Rakovec
Kodišův jarek
Vajsuv lom
Budzin
Bľuchov
Zviška
625,5
Kukkarovec
Skala
Hudač
Motorest
Mlinki
Predna Krahuľca
Zadna Krahuľca
Lipova
Javorova dolina
Javorova dolka
Semanovo ľeziska
Popova
Chiški
Sedlacka uboč
Tunel
Pod Zadňe poľo
Nad Bzikalovcom
Ortaše
Nad Brodkom
Rakovec
Bzikalovec
Kundek
Svinka
Skalka
Dzivi
Mlodida
Pieski
Pred Braňisko
Pod Novu dráhu
Stara draha
Nova draha
Kubov
Kubuv hrebeň
Pod sedlacku uboč
Karoľuv rubaň
Sedlacka rubaň
Sedlacka dolka
Kamenna dolka
Javorova dolka
Havraňa dolina
Havrana dolka
Riafačka
Figaska
Kriežkova dolka
Spaľeňica
Popova
1064
Zvoľanska
Javoruv hrebeň
Pod Patriu
Semanovo ľeziska
Javorova dolina
Mrazňica
Peňežňica
1170,5
Zďare
Uhľiska
Patria
Hrebeň
Kolbach
Bahno
Ľežiska
Zahradi
Motieľna dolka
Motieľni žľab
Krajna dolina
Stredna dolina
Kamenna
Kamenný vrch
948,3
Kamenný hrb
1074
Vilče doli
Na poľaň
Ku bielemu kameňu
Chotarna dolka
Cierna
Spiska
Ubočná
Drozgova dolka
Koža dolka
Nad Bahno
Pred Kolbach
Kolbach
Ribňik
Jenčovo
Madajska
Maňovske luki
Uvozi
Vihon
Malíkovska
Kolbašek
Pod Figasku
Fizeho lani
Pod Riafačku
Sedlacke lani
Na Široku
Siroka
585,3
Pod baňu
Pod Novu dráhu
Pod Brañisko
Tunel
Sedlacka uboč
Chiški
Rakovec
Nad Brodkom
Nad Bzikalovcom
Ortaše
Pod Zadňe poľo
Zadňe poľo
Budzin
Vajsuv lom
Bľuchov
Zviška
625,5
Kukkarovec
Gače
Okruhle
Špaňi dol
Veľka Dupnica
Mala Dupnica
Nad Fričovskim
Za huru
Padaňisko
Padaňička
Za Dubie
Dubie
716,9
Paľihurka
Židova
Hurka
562,7
Hľini
Kotľiska
Farske roľe
Školske roľe
Koscelne roľe
Pastovník
Za Chrastku
Rosochi
Visňe
Nižňe
Dluhe
Štvartki
Viceske
do Krompách
Marmužov
Na Širocke
k. ú. Víťaz
Dubie
Pod medzki
Lazorikova
Kundekova
Cintier
Kolbašková lúka
Pod križom
Sedlacka draška
Pod Hurku
Nad križom
Červeni kríž
Za Ganaja
Za Rumanná
Za Kúšeľa
Na zadku
Pod Frontu most
Frontuv jarek
Nova draha
Stara draha
Kubov
Kubuv hrebeň
Pod sedlacku uboč
Karoľuv rubaň
Sedlacka rubaň
Pred Braňisko
Pod Sopkovu
Šopkuv rubaň
Kriaki
Kaňa doľina
Kanni jarek
Do Prešova
481,2
Veľka Svinka
k. ú. Fričovce
k. ú. Chmiňanské Jakubovany
Do Jakubovian
Onduškuv ľešik
Všivava studňa
k. ú. Poľanovce
k. ú. Harakovce
k. ú. Dúbrava
Pred Čarne
Čarne
Veľka studňa
Priješe
Na ľežiska
Rakovec
Kodišův jarek
Školský jarek
Rosochové jarky
Jurnaški jarok
Za Kúšeľa
Za Kanni jarek
Za ľanni jarek
Kolbaškovi jarek
Brežný jarek
Dzivi
Skalka
Bzikalovec
Kundek
Pieski
Mlodida
Dialnica
Podhuri
Podhurku
Kapušnice
Vihon
Liniа
Ribňik
Suché lúky
Šmraki
Kosienki
Brežini
Na Smrek
Pod Smrekom
Smrek
Smolkovo
Draška
Piroc
Salaš
Kríž
Spaľeňica
Ubočná
Dlhá dolka
Zadna Lipova
Predna Lipova
Velka Kamenna dolina
Mala Kamenna
Kamenný vrch
948,3
Kamenný hrb
1074
Vilče doli
Na poľaň
Kamenna
Motieľna dolka
Motieľni žľab
Krajna dolina
Stredna dolina
Mrazňica
Peňežňica
1170,5
Zďare
Uhľiska
Patria
Hrebeň
Kolbach
Bahno

OBSAH

ÚVOD 8

KONTEXT VZNIKU TEJTO AKTUALIZÁCIE Č. 2 9

ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ŠIROKÉ NA ROKY 2023-2030 10

ANALYTICKÁ ČASŤ 13

ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT 14

A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA 15

História obce 15

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery 16

Kvalita životného prostredia 17

Ochrana prírody a krajiny 17

Ochrana pred povodňami 17

Odpadové hospodárstvo 17

Obyvateľstvo 18

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva 18

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku 21

Národnostná a konfesionálna štruktúra 23

Vzdelanostná štruktúra 23

Nezamestnanosť 24

Domový a bytový fond 28

Dopravná infraštruktúra 30

Technická infraštruktúra 31

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby 31

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport 32

Administratívno-správne služby 33

Bezpečnosť v obci 34

Hospodárske pomery 34

Polohová atraktivita územia 34

Poľnohospodárstvo, lesné a pozemkové hospodárstvo, priemysel 35

Cestovný ruch 35

Finančné hospodárenie 36

Prehľad majetku a zdrojov 37

Príjmy a výdavky obce 38

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR 39

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA 40

Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027 41

Členstvo obce v organizáciách a partnerská spolupráca 41

Zmena klímy 42

STEEP analýza 43

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA 44

SWOT analýza 44
Kľúčové faktory a disparity územia 45
B-STRATEGICKÁ ČASŤ 46
STRATEGICKÁ VÍZIA A HLAVNÝ CIEĽ OBCE 48
STRATÉGIA ROZVOJA 48
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ 53
OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ 54
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV 61
D-REALIZAČNÁ ČASŤ 65
AKČNÝ PLÁN OBCE 66
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR 70
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE 70
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA 70
E-FINANČNÁ ČASŤ 72
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN 73
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC 74
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĎOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA 83
ZÁVER 84
PRÍLOHY 85
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR 86
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR 87
AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHĽADOM NA 2 ROKY 88
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV 97

dokumenty pre obce .sk

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénií a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.
Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.
Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, doplňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.
Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Kontext vzniku tejto aktualizácie č. 2

Pôvodný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké bol schválený v roku 2023, a to na roky 2023-2030. V roku 2024 samosprávne orgány obce v súlade s vopred zadefinovaným systémom monitorovania a hodnotenia tohto PHSR pristúpili k jeho prehodnoteniu a v nadväznosti na existujúce nové skutočnosti rozhodli o vykonaní aktualizácie tohto dokumentu. Aktualizácia č. 1 bola schválená dňa 19.03.2024, uznesením č. 115/2024, schválená a vydaná bola v konsolidovanom znení. Dôvodom Aktualizácie č. 1 boli zistené nové problémy a potreby obce na úseku starostlivosti o verejné priestranstvá, bezpečnosti niektorých stavieb (ktoré sú v zlom stavebno-technickom stave) a budovania športovej infraštruktúry.

Obdobným spôsobom postupovala obec Široké aj v roku 2025. Opäť v súlade s vopred zadefinovaným systémom monitorovania a hodnotenia PHSR pristúpila samospráva obce k jeho prehodnoteniu a v nadväznosti na nové zistené skutočnosti rozhodla o vykonaní ďalšej aktualizácie tohto dokumentu. Tentokrát boli dôvodmi vykonania aktualizácie nové potreby obce v súvislosti s budovaním športovej infraštruktúry, znamenajúce poskytovanie čo možno najkvalitnejších podmienok na vykonávanie športovej a voľnočasovej činnosti. Aktualizácia PHSR č. 2 je taktiež vydaná v konsolidovanom znení.

Aktualizácia č. 2 Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké 2023-2030

bola v tomto konsolidovanom znení schválená Obecným zastupiteľstvom v Širokom

dňa 28.10.2025 uznesením č. 233/2025.

Zámer spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030
Forma spracovania	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030 (ďalej len „PHSR 2023-2030“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov. PHSR bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými tak v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, ako aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.
Riadenie procesu spracovania	Za riadenie procesu spracovania zodpovedá riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. **Členmi riadiaceho tímu sú**: **Za obec:** <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> Ing. Mgr. Silvia Kováčová – starostka obce **Za zhotoviteľa:** <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník Riadiaci tím zodpovedá za: - celkovú koordináciu spracovania PHSR 2023-2030, - zostavenie Zámeru spracovania PHSR, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.
Obdobie spracovania	December 2022 - apríl 2023
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR (2022 – 2023)												
Mesiac	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**	**I**	**II**	**III**	**IV**	**VI**	**VI**
Úvod						X				X		
Analytická časť						X				X		
Strategická časť						X				X		
Programová časť						X				X		
Realizačná časť						X	X			X		
Finančná časť							X			X		
Záver							X			X		

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu

Úvod

táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PHSR.

Analytická časť

táto časť zahŕňa:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31.12. príslušného roku),
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení.

Strategická časť

táto časť zahŕňa:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

táto časť zahŕňa:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť
táto časť zahŕňa:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť
táto časť zahŕňa:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver
táto časť zahŕňa:

- informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Prílohy
táto časť zahŕňa:

- Príloha č. 1 – Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR,
- Príloha č. 2 – Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva),
- Príloha č. 3 – Zoznam skratiek použitých v PHSR,
- Príloha č. 4 – Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky.

Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	**Platnosť dokumentu**	**Úroveň dokumentu**	**Zdroj**
Územný plán obce Široké	priebežne	lokálna	Obecný úrad Široké
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Široké
PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2014-2020	2014-2020	regionálna	http://po-kraj.sk
Návrh Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021-2030	2021-2030	regionálna	http://po-kraj.sk
Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja	priebežne	regionálna	http://po-kraj.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2021-2027	2021-2027	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačný program Slovensko 2021-2027	2021-2027	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	**Zdroj údajov**	**Webová stránka**
Obyvateľstvo	Obec Široké Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.siroke.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk www.scitanie.sk
Bývanie	Obec Široké Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.siroke.sk www.scitanie.sk
Hospodárstvo	Obec Široké Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.siroke.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Široké Centrum vedecko-technických informácií	www.siroke.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Široké	www.siroke.sk
Sociálna sféra	Obec Široké Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.siroke.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

História obce

Široké sa v písomných záznamoch prvýkrát spomína 21. februára 1320, keď sa pred konventom v Spišskej Kapitule konalo dedičské delenie panstva Svinia s 22 dedinami, samotami a hradom. Názov dediny sa pritom bez podstatnej zmeny používa aj v neskorších listinách: Syroka 1320, Siroke 1773, Siroka 1785, Schiroka 1786 a Široké od roku 1920. Názvy okolitých sídlisk Víťaz, Fričovce, Hendrichovce nesú mená ich majiteľov-zakladateľov, ale názov Široké (Široká) nepochádza ani od zemepána, ani od šoltýsa, ako je to napr. v prípade Šindliara (Nicolaus Schindler), z čoho sa dá vytušiť, že osada vznikla skôr, ako jej mohli dať svoje meno zemepán alebo šoltýs. Je teda evidentné, že názov zachytil zemepisný ráz doliny a až následne sa stal aj názvom jestvujúceho sídliska. Navyše, jazyková príslušnosť názvu dosvedčuje, že osada vznikla v slovenskom jazykovom prostredí.

Koncom 16. storočia sa v obci usadilo viacero nových rodín, vzrástol počet domov (na 44) a Široké sa stáva najväčšou dedinou v okolí. Okrem osadenstva fary a školy tu však žilo len poddanské obyvateľstvo. Obec sa postupom času ďalej vyvíjala a rástol aj počet jej obyvateľov. Podľa kanonickej vizitácie z 10. mája roku 1773 žilo v dedine 808 katolíkov a 16 evanjelikov.

Po roku 1776 sa začala reorganizácia štátnej správy a výsledkom bolo rozdelenie územia Šarišskej župy na 6 okresov. Široké sa stalo sídlom slúžnovského okresu - Processus Sirokiensis, so 41 obcami v roku 1831 alebo s 50 obcami v roku 1877. Tento slúžnovský okres sa rozkladal na hranici so Spišom od Brezovice po Lipany a v juhosevernom smere od Hrabkova až po hranicu s Poľskom. Od roku 1843 bol každý slúžnovský okres rozdelený na 3 obvody. Širocký okres mal obvody: Širocký, Radatický a Veľkošarišský.

Od roku 1853 bol v Širokom zriadený poštový úrad, prvý z okolitých obcí. Po jeho pôsobisku v Malikovského panskom dome pri Línii zostal dodnes názov Stará pošta. Rovnako ako tomu bolo u iných

obcí, aj do života Širokého výrazne zasiahli udalosti svetových vojen, ktoré ovplyvnili rozvoj obce. Elektrifikácia obce prebehla až počas druhej svetovej vojny (1942), vzápätí bol uložený aj telefónny kábel v smere Prešov-Levoča.
Neskôr, v období socializmu, vzniká v Širokom Jednotné roľnícke družstvo (1960). Zakladá ho 248 samostatne hospodáriacich roľníkov a za prvého predsedu je zvolený Ján Goč (Ferčík). Hoci sa kolektívne poľnohospodárstvo rozbieha pomaly a veľmi ťažko, v Širokom sa dobre osvedčí a najdynamickejší rozvoj zaznamenáva po roku 1975, keď dochádza k zlúčeniu štyroch obcí: Široké, Víťaz, Ovčie, Hrabkov. Družstvo prijíma názov JRD „Branisko“ so sídlom v Širokom.
Sedemdesiate a osemdesiate roky sa vyznačujú bohatým kultúrnym a športovým životom v obci. V sále KD sa uskutočňujú filmové a divadelné predstavenia, slávnostné akadémie, rozvoj zaznamenáva futbal. Buduje sa futbalový a motokrosový areál, začiatkom deväťdesiatych rokov lyžiarsky vlek a vodná nádrž. Obec sa plynofikuje, stavia sa vodovod, niektoré časti potokov sa regulujú. Stavia sa dom smútku, dom záhradkárov, začína rozmach individuálnej bytovej výstavby. Po nežnej revolúcii v roku 1989 sa začína rozvoj súkromného podnikania, rozširuje sa obchodná sieť, vybudovala sa požiarna zbrojnica, polyfunkčný objekt a obecné športové a oddychové centrum (www.siroke.sk).

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Široké leží v Prešovskom kraji, v okrese Prešov. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiami: Šindliar, Fričovce, Chminianske Jakubovany, Víťaz, Dúbrava, Harakovce, Korytné a Poľanovce.
Geologická stavba územia je pomerne pestrá. V katastri obce sa nachádza centrálnokarpatský paleogén, reprezentovaný bielopotockým, ako aj hutianskym a zubereckým súvrstvím (pieskovce a ílovce, miestami s prevahou zlepencov). Pohorie Branisko tvorí mezozoikum Vnútorných Karpát (reprezentované najmä vápencami) a najmä v nižších polohách katastra možno nájsť aj kvartérne sedimenty. Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie západné Karpaty a dvoch oblastí. Západná časť katastra patrí do Fatransko-tatranskej oblasti a celku Branisko. Severnú časť Braniska tvorí podcelok Smrekovica a južnú časť podcelok Sľubica. Východná časť katastra patrí do Podhôľno-magurskej oblasti a celku Šarišská vrchovina. Najvýchodnejšiu časť katastra zaberá podcelok Sedlická brázda, medzi ňou a Braniskom sa nachádza podcelok Širocká brázda.
Hydrologicky patrí kataster obce do úmoria Čierneho mora a povodia Hornádu. Sústavu vodných tokov v území tvoria potoky Svinka, Brezový potok, Kanný jarok, Kolbašský potok, Rukovský jarok, a Stašovský potok. Jednotlivé toky majú niekoľko ďalších menších prítokov. Rieky a potoky na území obce majú snehovo-dažďový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú v apríli až v júli (s najvyššími prietokmi v máji) a najnižšiu v januári a februári. Kataster obce leží v hydrogeologických rajónoch P 122 (Paleogén povodia Svinky) a MG 121 (Mezozoikum a paleozoikum Braniska).
Západná časť katastra (pohorie Branisko) patrí do chladnej, veľmi vlhkej klimatickej oblasti, mierne chladného okrsku (C1) s priemernou júlovou teplotou v rozmedzí 12 °C až 16 °C, priemernou januárovou teplotou okolo -6 °C a priemernou ročnou teplotou vzduchu okolo 4 °C. Ostatné územie katastra patrí do mierne teplej oblasti, okrsku M6 (mierne teplý, vlhký, vrchovinový). Z aspektu zimnej turistiky je pomerne priaznivý priemerný počet dní so snehovou pokrývkou, ktorý je v rozmedzí 80 – 120. Územie je pomerne bohaté na vlahu, priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozpätí od 500 mm do 900 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 30-40 mm, v júli 80 mm.
Z pôdnych typov sa v katastri obce kambizeme modálne a kultizemné, kambizeme podzolové, podzoly kambizemné a podzoly modálne a humusovo-železité.
Z hľadiska fytogeografického členenia patrí kataster obce do bukovej fytogeograficko-vegetačnej zóny. Západná časť katastra obce (pohorie Branisko) do Kryštalinicko-druhohornej oblasti a nižšie položená východná časť do flyšovej oblasti. V stromovej etáži sa v hojnom počte vyskytujú buk lesný, javor horský, smrek obyčajný, jedľa biela, borovica lesná, breza previsnutá, lipa malolistá, lipa veľkolistá a ďalšie. Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie do provincie listnatých lesov.

Zo stavovcov sú pre toto územie charakteristické najmä jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá, zajac poľný, vlk obyčajný a líška obyčajná.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Široké v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). Priamo v katastri obce sa nenachádzajú žiadne chránené územia ani prvky ochrany prírody s vyšším ako 2. stupňom ochrany. Takéto lokality sa však nachádzajú v bezprostrednej blízkosti obce Široké: v katastri obce Víťaz sa nachádza Prírodná pamiatka Podmorský zosuv so 4. stupňom ochrany (strmá skalná stena s výškou cca 40 m, vytvorená ťažbou kameňa); v katastri obce Šindliar sa nachádza Prírodná rezervácia Salvátorské lúky so 4. stupňom ochrany (ochrana mokrých lúčnych slatinných rastlinných spoločenstiev) a Prírodná rezervácia Šindliar s 5. stupňom ochrany (ochrana svojrázneho biotopu v rámci Braniska s bohatou bryoflórou, rašelinníkom a pestrou vápnomilnou vegetáciou); v katastri obce Harakovce NPR Rajtopíky s 5. stupňom ochrany (ochrana lesných a reliktných nelesných xerotermných spoločenstiev). Z národných parkov sa najbližšie k obci Široké nachádzajú Národný park Slovenský raj a Tatranský národný park. V týchto národných parkoch sú vyčlenené zóny s 3. až 5. stupňom územnej ochrany prírody.

Základným dokumentom pre realizáciu ochrany rozmanitosti podmienok a foriem života na regionálnej úrovni je Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES). Pre okres Prešov bol RÚSES spracovaný v roku 2015. Ten v katastri obce Široké definuje 1 nadregionálne biocentrum (centrum biologickej diverzity nadregionálneho významu) – Branisko a 1 regionálny biokoridor Svinka (aluviálne lúky a zachovalé brehové porasty v okolí toku Svinka). Okrem toho, miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) v katastri obce zadefinoval 4 biocentrá miestneho významu, ako aj viacero hydrických (najmä v povodí miestnych potokov) a 1 terestrický (v hornatej časti extravilánu v lesných porastoch neďaleko motokrosovej trate) miestny biokoridor. Sústavu ekologických prvkov územia dopĺňa viacero interakčných prvkov.

V obci Široké nie sú oficiálne evidované žiadne environmentálne záťaže (Informačný systém environmentálnych záťaží, vedený Ministerstvom životného prostredia SR: http://envirozataze.enviroportal.sk)

Ochrana pred povodňami

Z hľadiska manažmentu povodí sa v katastri obce Široké nachádza viacero problémových lokalít s potenciálom záplav. Ide najmä o niektoré úseky toku Svinka, ktoré pri výdatných dažďoch vytvárajú problémové situácie. Rovnako vytvárajú problémové situácie aj niektoré úseky jej pravostranných aj ľavostranných bezmenných prítokov, ktoré sa pri výdatných zrážkach a prívalových dažďoch vylievajú zo svojho koryta, príp. upchávajú priepusty unášaným materiálom. Z tohto dôvodu je potrebné vykonať najmä úpravu korýt týchto tokov, príp. realizovať ďalšie protipovodňové úpravy.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu v roku 2021 bola vo výške 41,95 % (pritom v roku 2019 to bolo „len“ cca 21 % a v roku 2020 cca 23 %). Obec teda v tomto ukazovateli zatiaľ ešte zaostáva za cieľmi v oblasti nakladania s odpadmi, stanovenými pre Slovenskú republiku, avšak je na dobrej ceste tieto ciele dosiahnuť (úroveň vytriedenia 60 %).

Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby alebo maloobjemové kontajnery (MOK). V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch.
Na triedený zber papiera, plastov, kovov, skla a kompozitných obalov sa používajú plastové vrecia. Objemný odpad, elektroodpad a odpad s obsahom škodlivých látok sa vyváža 2x ročne (na jar a na jeseň). Drobný stavebný odpad sa vykonáva formou množstvového zberu. Na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu zabezpečila samospráva obce do každého rodinného domu domáci kompostovací zásobník. V záujme kvalitnejšieho a efektívnejšieho nakladania s odpadmi v obci by bolo vhodné vybudovať zberný dvor a malú kompostáreň.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva
Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Široké za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 1 (z 2 443 v roku 2013 na 2 442 v roku 2022).

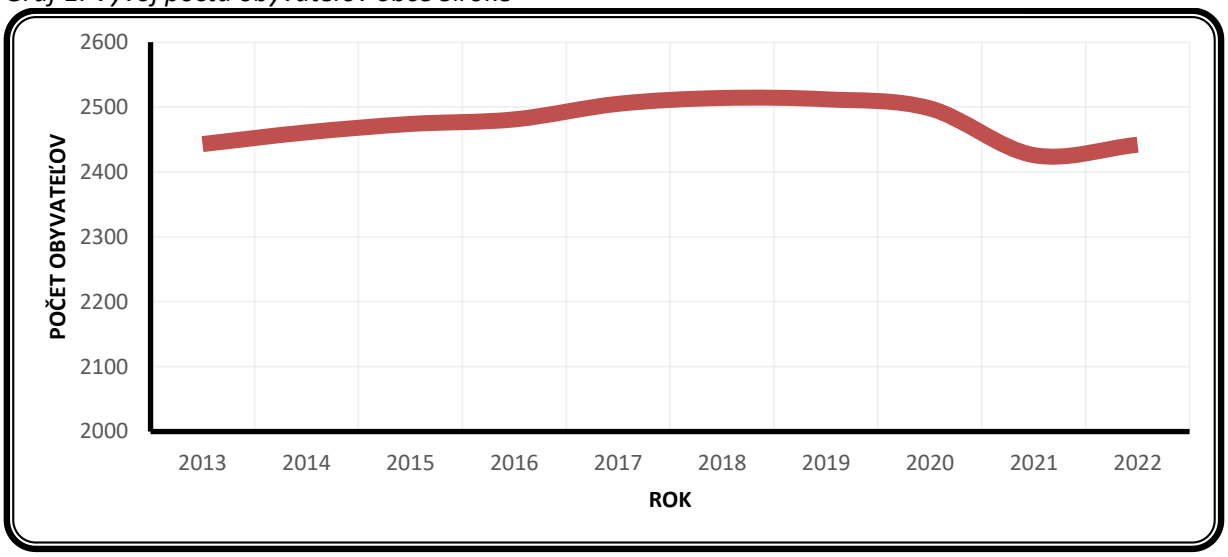
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obyvateľov (k 31.12.)	2443	2461	2474	2481	2505	2514	2512	2498	2426	2442
Živonarodení	31	27	32	37	31	31	31	35	23	27
Zomrelí	14	14	23	15	14	16	22	21	30	12
Bilancia prirodzeného pohybu	17	13	9	22	17	15	9	14	-7	15
Prisťahovaní	36	31	31	20	29	30	23	20	29	34
Vysťahovaní	25	26	27	35	22	36	34	48	32	33
Migračné saldo	11	5	4	-15	7	-6	-11	-28	-3	1
Bilancia celkového pohybu	28	18	13	7	24	9	-2	-14	-10	16
Hr.m. živorodenosti (‰)	12,7	11,0	12,9	14,9	12,4	12,3	12,3	14,0	9,5	11,1
Hr.m. úmrtnosti (‰)	5,7	5,7	9,3	6,0	5,6	6,4	8,8	8,4	12,4	4,9
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	7,0	5,3	3,6	8,9	6,8	6,0	3,6	5,6	-2,9	6,1
Hr.m. imigrácie (‰)	14,7	12,6	12,5	8,1	11,6	11,9	9,2	8,0	12,0	13,9
Hr.m. emigrácie (‰)	10,2	10,6	10,9	14,1	8,8	14,3	13,5	19,2	13,2	13,5
Hr.m. migračného salda (‰)	4,5	2,0	1,6	-6,0	2,8	-2,4	-4,4	-11,2	-1,2	0,4
Hr.m. celkového prírastku (‰)	11,5	7,3	5,3	2,8	9,6	3,6	-0,8	-5,6	-4,1	6,6

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Široké za ostatných 10 rokov mal v prvých 8 rokoch stúpajúci trend, avšak v roku 2021 došlo k pomerne výraznému medziročnému poklesu.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Široké

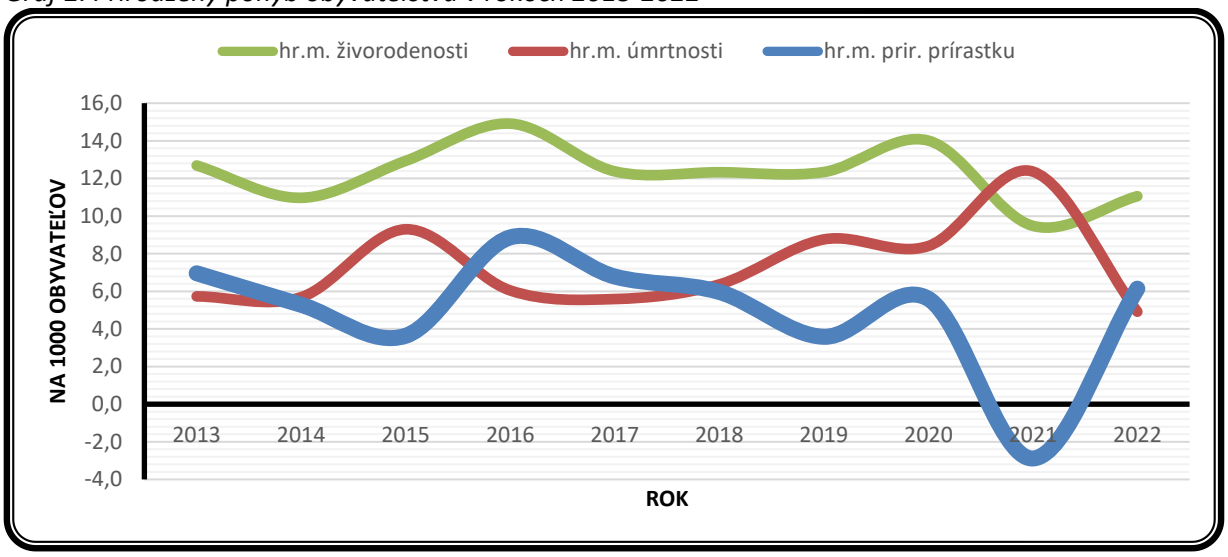

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 10 – 15 ‰. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 23 – 37. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Širokom 12,3 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje pomerne priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Prešov sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 12,0 ‰, v Prešovskom kraji 12,5 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živonarodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2022 (12 osôb), najviac v roku 2021 (30 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 4,9 po 12,4 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Širokom len 7,3 ‰. V obci teda môžeme pozorovať výrazne nižšiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 13,5 ‰), Prešovský kraj (12,0 ‰) i okres Prešov (cca 11,5 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Širokého. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne zisková (až 9x), negatívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala len raz (2021). Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -2,9 ‰ po 8,9 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov veľmi priaznivá. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k prírastku obyvateľov.

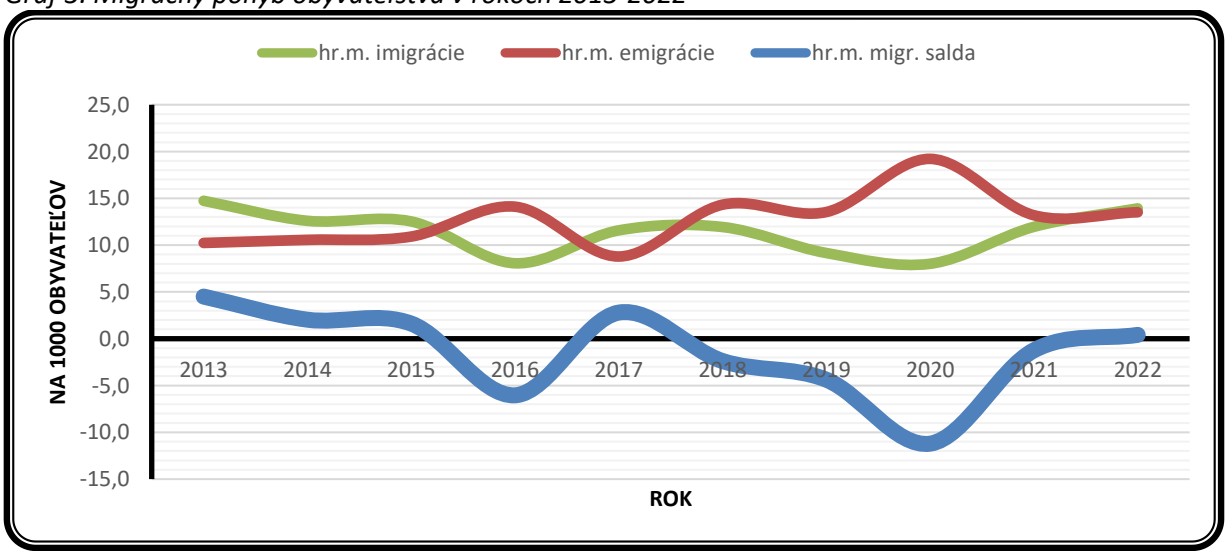
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci výrazne pozitívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 11,4 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 28,3 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne vyššie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 12,8 ‰ (v priemere 31,8 vysťahovaných osôb ročne).
Výsledkom hore uvedených procesov bol nepriaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -28 osôb v roku 2020 po +11 osôb v roku 2013. Kladné migračné saldo obec zaznamenala 5x a rovnako 5x bolo migračné saldo záporné. Keďže migračné úbytky boli vyššie ako migračné prírastky, obec vykazuje negatívnu bilanciu migračného salda – z aspektu migrácie v nej prebiehajú prevažne depopulačné procesy. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je nepriaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022

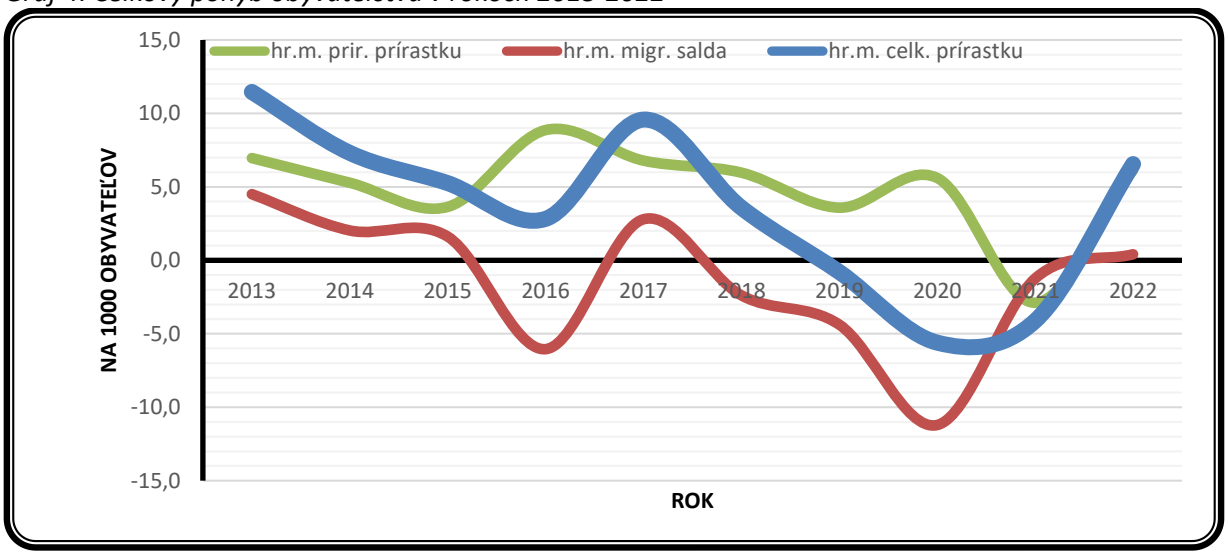

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia kladné hodnoty (viac ľudí sa v týchto rokoch narodilo ako zomrelo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine rástol. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosiahla za celé hodnotené

obdobie zápornú hodnotu, znamenajúcu migračný úbytok obyvateľstva (viac ľudí sa z obce za ostatných 10 rokov vysťahovalo ako sa do nej prisťahovalo).
Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je takmer vyrovnaná bilancia celkového prírastku obyvateľov obce Široké. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť skôr negatívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého je takmer vyrovnaný – nerastie).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022

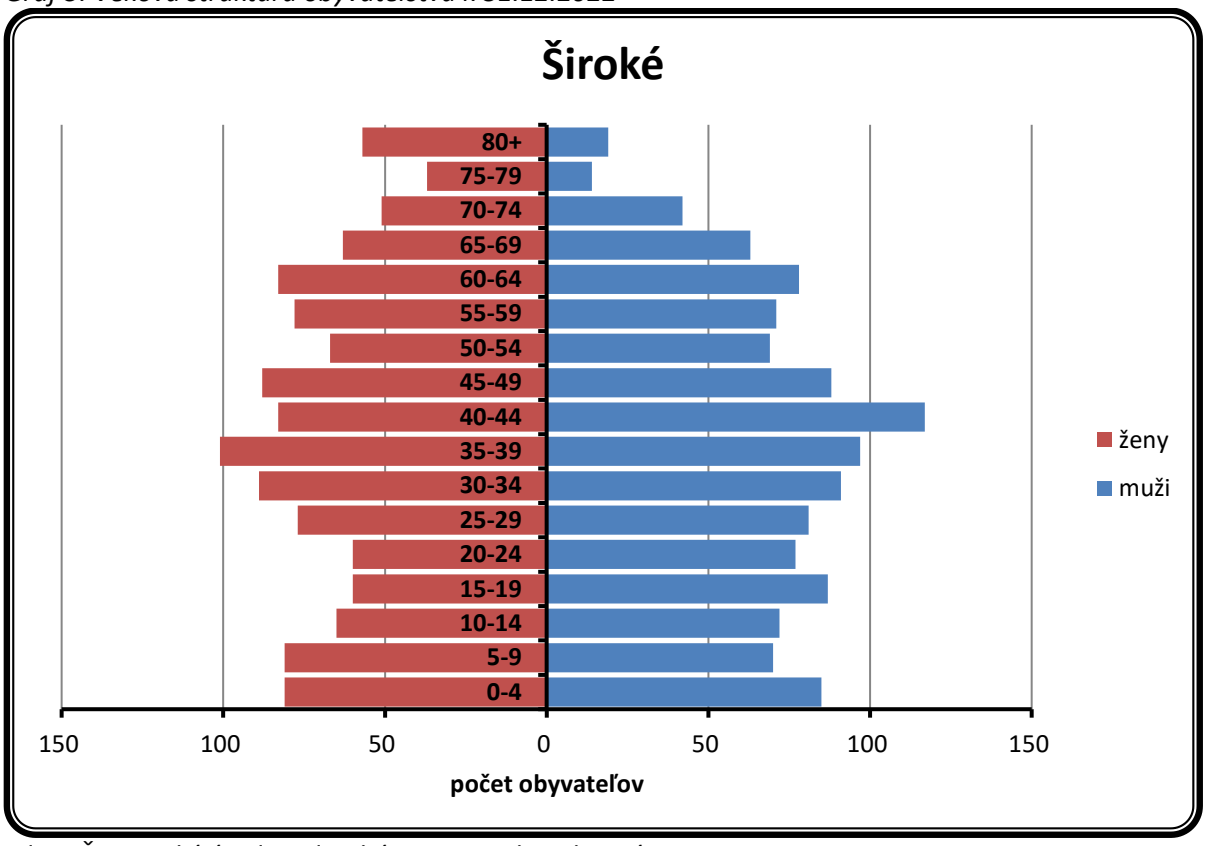

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Širokého ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 454 k 792 k 31.12.2022). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Širokého majú vekové skupiny (podľa poradia) 40-44 ročných (200 obyvateľov), 35-39 ročných (198) a 30-34 ročných (180 obyvateľov). K 31.12.2022 tu spomedzi 2 442 obyvateľov žilo 454 detí do 14 rokov a 346 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 2 442 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo rovnako 1 221 mužov a 1 221 žien.
V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) pozvoľna klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2022

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce rýchlo starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil z 36,38 na 38,80 rokov. V porovnaní so Slovenskou republikou žije v obci trochu mladšie obyvateľstvo, to však starne rýchlejším tempom ako je priemer SR.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Široké	36,38	36,75	36,88	37,18	37,46	37,84	38,13	38,40	38,60	38,80
Slovenská republika	39,60	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26	41,39	41,62

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 67,2 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2022	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Široké	2 442	454	1642	346	18,6	67,2	14,2

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesionálna štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Širokého bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 97,1 % obyvateľov (2 365 z 2 436 osôb).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	2 365	97,1
maďarská	2	0,1
rusínska	3	0,1
česká	4	0,2
ukrajinská	1	0,0
iná	1	0,0
nezistená	60	2,5
SPOLU	**2 436**	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 91,7 % obyvateľov (2 234 z 2 436obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 3,8 % obyvateľov obce (92 osôb) a u 2,5 % obyvateľov (60 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

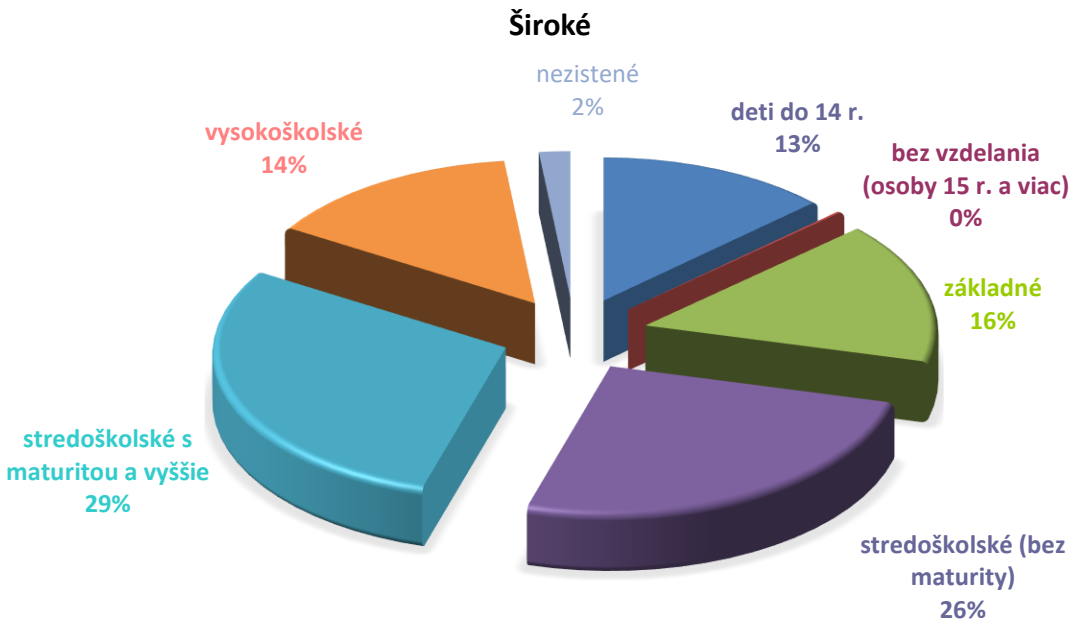
Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	92	3,8
Rímskokatolícka cirkev	2 234	91,7
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	10	0,4
Gréckokatolícka cirkev	23	0,9
Pravoslávna cirkev	2	0,1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2	0,1
Kresťanské zbory	2	0,1
Apoštolská cirkev	1	0,0
budhizmus	1	0,0
ad hoc hnutia	2	0,1
iné	7	0,3
nezistené	60	2,5
SPOLU	**2 436**	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) 16 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 26 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 29 % obyvateľov Širokého. Vysokoškolské vzdelanie malo v roku 2021 14 % obyvateľov obce.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: SODB 2021

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Široké za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 42 až 149. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 3,4 % (2019) po 11,6 % (2013), pričom k 31.12.2022 bola na úrovni 4,9 %. Pre porovnanie, k 31.12.2022 bola miera nezamestnanosti v okrese Prešov 8,3 %, v Prešovskom kraji bola na úrovni 11,0 % a v Slovenskej republike 6,6 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Prešov susedí, bola nasledovná: Levoča 10,5 %, Sabinov 15,3 %, Bardejov 12,8 %, Svidník 12,1 %, Vranov nad Topľou 15,8 %, Košice-okolie 10,6 % a Gelnica 12,7 %.

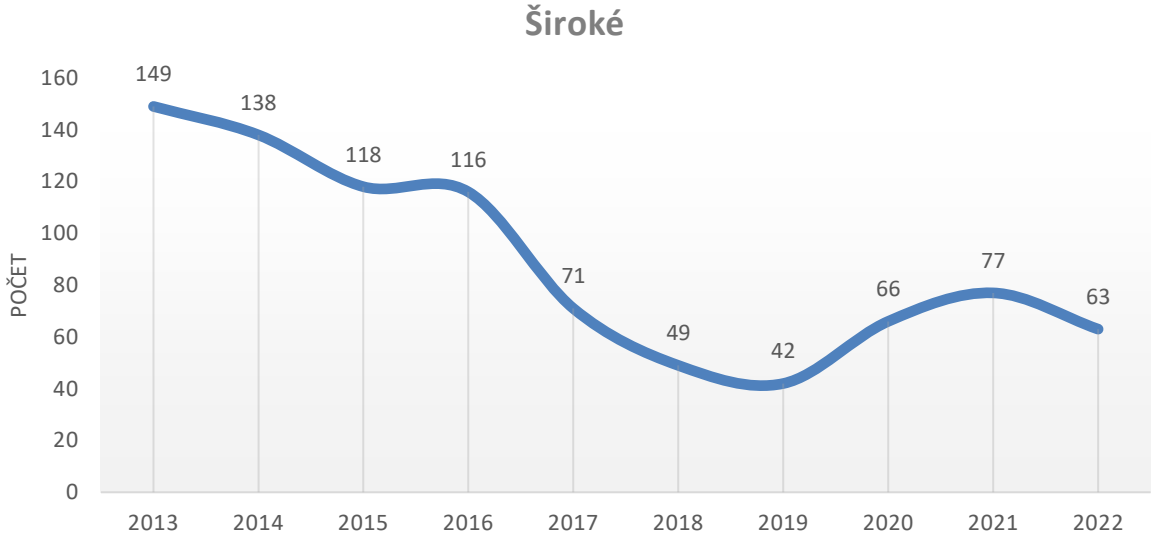
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet UoZ	149	138	118	116	71	49	42	66	77	63
Miera nezamestnanosti* (%)	11,6	10,7	9,2	9,0	5,5	3,8	3,3	5,1	6,0	4,9

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Zdroj: SODB 2021, UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2013-2022 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

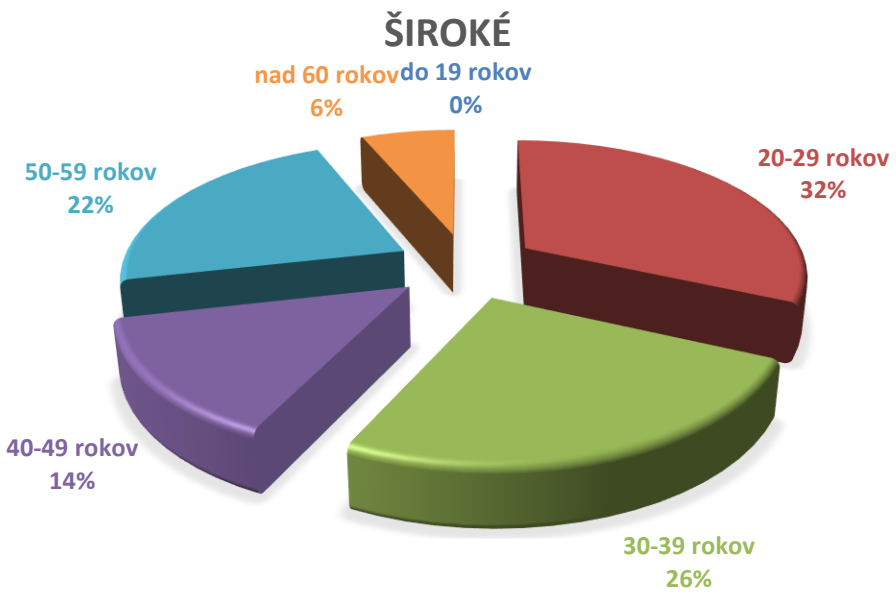
Na konci roku 2022 bolo v obci Široké prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 63 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 35 mužov (55,6 %) a 28 žien (44,4 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, najväčšie problémy s nezamestnanosťou v obci majú obyvatelia vo veku 20-29 rokov. Ide o vekovú skupinu obyvateľov, ktorá je na trhu práce častokrát marginalizovaná z dôvodu absencie pracovných skúseností.

Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2022

do 19 r.		**20-29 r.**		**30-39 r.**		**40-49 r.**		**50-59 r.**		**nad 60 r.**		**UoZ spolu**	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	**počet**	**%**
0	0,0	20	31,7	16	25,4	9	14,3	14	22,2	4	6,3	**63**	**100**

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

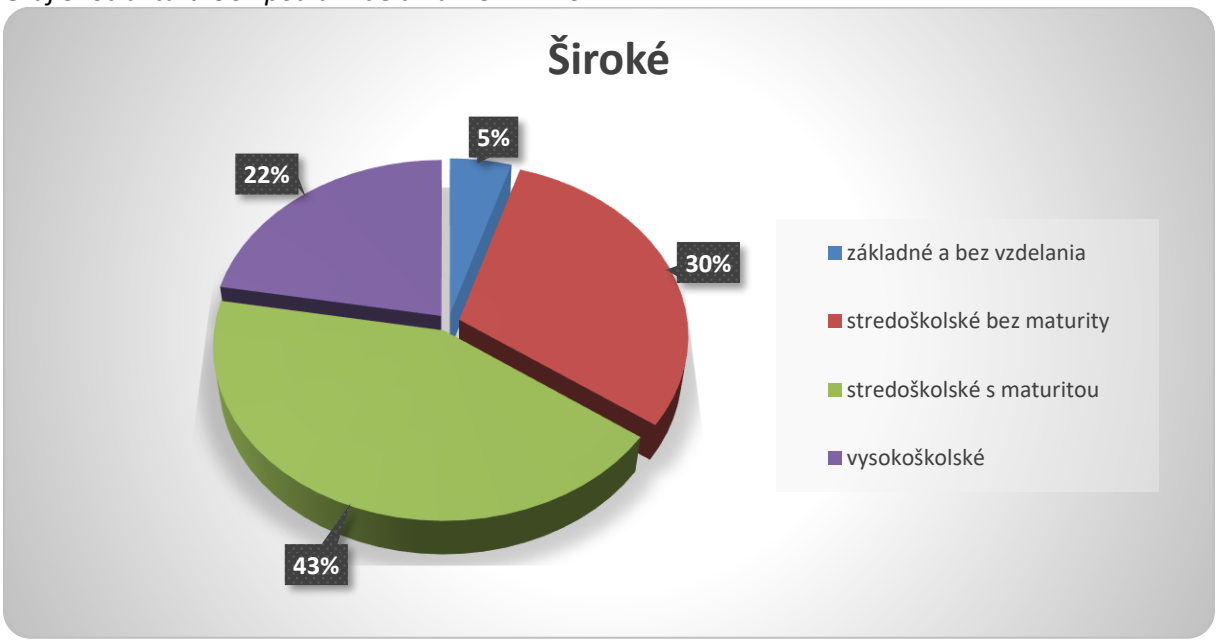
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2022

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Širokom pomerne pozitívnou skutočnosť, že zo 63 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2022 bolo len 5 % UoZ (3 osoby) s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2022

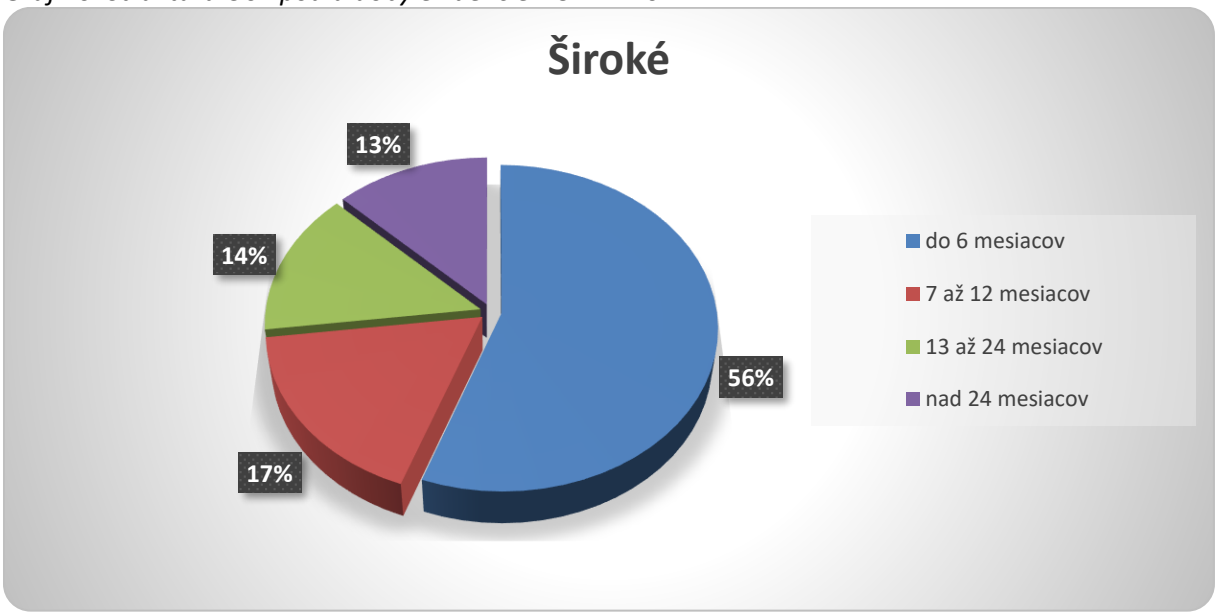

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa

sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.
V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2022 pohyboval na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 19 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 41 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Širokom bol k 31.12.2022 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 27 %, pričom 13 % (8 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2022

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieďuje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní. Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Širokom pracovníci v službách a obchode (13 UoZ zo 63; 20,6 %).

Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2022

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	2	3,2
2 - Špecialisti	3	4,8
3 - Technici a odborní pracovníci	8	12,7
4 - Administratívni pracovníci	5	7,9
5 - Pracovníci v službách a obchode	13	20,6
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	1	1,6
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	12	19,0
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	3	4,8
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	8	12,7
N/A - neurčené	8	12,7
Spolu	**63**	**100,0**

* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Širokom je pomerne dobrá. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 675 domov, v ktorých bolo 731 bytov. V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (653 domov; 96,7 %). V obci sa nachádza aj viacero bytových domov, ktoré sú poväčšine v správe spoločenstiev vlastníkov bytov. Samospráva Širokého vybudovala aj jeden obecný bytový dom s nájomnými bytmi, pričom obec je zároveň vlastníkom aj niekoľkých ďalších bytov. V nadväznosti na záujem o nájomné bývanie v obci sa vhodnou investíciou javí výstavba obecného bytového domu s nájomnými bytmi.

Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase 627 domov (92,9 %), žiadnu vodovodnú prípojku nemalo len 12 domov (1,8 %). Oveľa horšie je to však s pripojením na verejnú kanalizačnú sieť – pripojené boli len niektoré nebytové budovy (v roku 2022 bolo pripojené obecné športové a oddychové centrum). Všetky bytové budovy v obci využívajú vlastné septiky, žumpy, príp. iné formy odvádzania odpadových vôd. Až 27 domov (4,0 %) bolo pritom úplne bez kanalizácie (tzn. ani verejná kanalizácia, septik, žumpa, ani domová čistička). Jednou z najvýznamnejších a najviac potrebných investícií v obci je teda dobudovanie verejnej kanalizácie v celej obci a jej napojenie na čističku odpadových vôd (nachádzajúcu sa vo Fričovciach).

V obci sa nachádzajú najmä veľmi veľké byty (s 5 a viac obytnými miestnosťami). Väčšina domov v obci bola síce postavená počas socializmu, no pomerne veľký záujem o novú výstavbu rodinných domov v obci je aj v súčasnosti.

Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu

Typ domu	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	653	96,7
bytový dom	8	1,2
polyfunkčná budova	1	0,2
ostatné budovy na bývanie	6	0,9
neskolaudovaný rodinný dom	0	0,0
núdzový objekt, neurčený na bývanie	0	0,0
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	0	0,0
ostatné	7	1,0
nezistený	0	0,0
SPOLU	**675**	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	**Spolu**
Počet domov	627	29	3	2	12	2	**675**
Podiel (%)	92,9	4,3	0,4	0,3	1,8	0,3	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	**Spolu**
Počet domov	637	0	9	27	2	**675**
Podiel (%)	94,4	0,0	1,3	4,0	0,3	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	**Spolu**
Počet bytov	5	52	197	179	296	2	**731**
Podiel (%)	0,7	7,1	27,0	24,5	40,5	0,3	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1980	1981-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a neskôr	nezistené	**Spolu**
Počet domov	17	36	129	187	167	62	38	37	2	**675**
Podiel (%)	2,5	5,3	19,1	27,7	24,7	9,2	5,6	5,5	0,3	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Mimoriadne dôležitým faktorom z pohľadu rozvoja obce (nielen z pohľadu rozvoja individuálnej a hromadnej bytovej výstavby, ale z pohľadu komplexného rozvoja – tzn. napr. aj poľnohospodárstva, budovania infraštruktúry, prípadných nájomných vzťahov k pozemkom a pod.) je jednoduchosť / resp. komplikovanosť vlastníckej štruktúry pozemkov v katastri obce. V tejto súvislosti možno konštatovať, že štruktúra vlastníckych vzťahov k pozemkom v katastri obce Široké je mimoriadne komplikovaná (obrovský počet parciel; väčšina parciel zapísaná v registri „E“; obrovské množstvo spoluvlastníkov na jednotlivých parcelách a pod.). Riešením tohto (z pohľadu komplexného rozvoja obce) negatívneho javu je vykonanie komplexného projektu pozemkových úprav (PPÚ) v extraviláne.

Dopravná infraštruktúra

Katastrom obce Široké prechádza najvýznamnejšia dopravná tepna Slovenska – diaľnica D1, ktorá spája Bratislavu s Košicami. Jej súčasťou je tunel Branisko, ktorý prepája „šarišskú“ so „spišskou“ časťou tejto diaľnice. Diaľnica prechádza západne od intravilánu Širokého. Okrem toho prechádza katastrom obce aj cesta 1. triedy č. I/18, ktorá už však vedie priamo intravilánom obce. Na túto cestu I. triedy sa v strede obce (pri obecnom úrade) napája cesta III. triedy č. 3420, ktorá prepája obec Široké s cestou II. triedy č. 547 pri obci Kluknava v Gelnickom okrese. Táto cesta III. triedy 3420 zabezpečuje pre obec prepojenie v smere na Gelnicu a Krompachy.

Z aspektu pripojenia obce na medzinárodné a rýchlostné komunikácie je teda poloha Širokého mimoriadne výhodná – priamo v katastri obce sa nachádza výjazd na diaľnicu D1. Pomerne nevýhodnú polohu má však obec z hľadiska napojenia na rýchlostné železničné dopravné komunikácie. Hlavná železničná trať Slovenska prechádza najbližšie k obci Široké pomerne blízko – Krompachmi – v tomto meste však nezastavujú najrýchlejšie vlaky. Táto železničná stanica má len regionálny význam, najbližšie železnice celoštátneho a medzinárodného významu sa nachádzajú v Košiciach alebo v Poprade. Pomerne blízko sa nachádzajú letiská medzinárodného významu. Menšie letisko sa nachádza v Poprade, odkiaľ však lieta len málo pravidelných liniek a kde sa uskutočňujú poväčšine len charterové lety. Ďalšie letisko sa nachádza v Košiciach, to ponúka širšie možnosti spojenia s Európou ako Poprad. Veľký význam má však letisko Kraków-Balice, z ktorého množstvo operujúcich leteckých spoločností zabezpečuje spojenie s väčšinou Európy. Významnými dopravnými uzlami v širšom okolí obce sú mestá Košice a Krakow.

Miestne komunikácie v Širokom majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci je poväčšine na dobrej úrovni, chýbajú však niektoré komunikácie v lokalitách IBV. Aktuálne obec realizuje výstavbu dažďovej kanalizácie a spevnenie povrchu komunikácií v IBV Lány a IBV Malikovská. Popri cestách sú vybudované odvodňovacie kanály, ktoré sú dobre udržiavané. Odstavné parkovacie plochy pre osobné automobily sa nachádzajú najmä pri obecnom úrade a polyfunkčnom objekte, ako aj pri futbalovom ihrisku. Chodníky popri komunikáciách sú v obci vybudované najmä okolo hlavných ciest – okolo cesty I. triedy a tiež okolo cesty III. triedy v smere na Víťaz. V budúcnosti, ak sa podarí zrealizovať projekt výstavby kanalizácie, bude potrebné hľadať finančné zdroje na následnú rekonštrukciu miestnych komunikácií a taktiež na výstavbu nových chodníkov popri miestnych komunikáciách tam, kde to územno-technické a šírkové pomery dovoľujú.

Technická infraštruktúra

V Širokom je vybudovaný verejný vodovod, ktorého vlastníkom aj prevádzkovateľom je obec. V obci je v súčasnosti vybudovaných cca 2000 m kanalizačnej siete, ktorá je aj s hlavným zberačom pripojená na ČOV nachádzajúcu sa v katastri obce Fričovce. Nie sú však na ňu napojené žiadne rodinné ani bytové domy.

Obec je plynofikovaná a rovnako sú všetky časti obce aj plne elektrifikované. V obci taktiež funguje verejné osvetlenie, ktoré bolo z dôvodu vyššej energetickej účinnosti (a úspornosti) zrekonštruované a zavedené bolo LED osvetlenie. Obecný rozhlas je síce ešte stále funkčný, jeho technologické vybavenie je však už značne zastarané a výhľadovo je teda vhodné uvažovať s jeho rekonštrukciou. V Širokom je dostupný mobilný signál a internetové pripojenie, pričom v niektorých častiach obce je dostupné aj vysokorýchlostné optické pripojenie.

Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
verejný vodovod	**áno**
verejná kanalizácia	čiastočne
ČOV	čiastočne
plyn	**áno**
elektrina, verejné osvetlenie	**áno**
obecný rozhlas	**áno**
mobilný operátor	**áno**
internet	**áno**

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

Obyvatelia Širokého za základnou zdravotnou starostlivosťou dochádzať nemusia. Tá im je totižto poskytovaná v polyfunkčnom objekte v centrálnej časti obce, súčasťou ktorého sú okrem iného aj lekárske ambulancie, lekáreň a tiež záchranná zdravotná služba. Z ambulancií sa v tomto objekte nachádzajú: ambulancia praktického lekára pre dospelých, praktického lekára pre deti a dorast, stomatologická ambulancia a gynekologická ambulancia. Ostatné špecializované zdravotnícke ambulancie sa nachádzajú najmä v Prešove, kde je lokalizovaná aj nemocnica. Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov) sídli v Behárovciach. V obci funguje aj Dobrovoľný hasičský zbor obce, ktorý sídli v hasičskej zbrojnici v Širokom. Najbližšia pobočka banky a zdravotnej poisťovne sa nachádza v Krompachoch. V obci je dostupný aj bankomat.

Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2023)

Praktický lekár pre dospelých	**áno**	Zariadenie sociálnych služieb	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	**áno**	**Pošta**	**áno**
Stomatologická ambulancia	**áno**	**Predajňa zmiešaného tovaru**	**áno**
Gynekologická ambulancia	**áno**	**Bankomat**	**áno**
Lekáreň	**áno**	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Záchranná zdravotná služba	**áno**	**Dobrovoľný hasičský zbor obce**	**áno**

Zdroj: Obecný úrad

Okrem vyššie uvedených základných zariadení a služieb sociálnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti je v obci pre obyvateľov dostupných aj viacero rôznych komerčných služieb – obchodných, stravovacích, pohostinských, dopravných, stavebníckych, poradenských, príp. iných. Dostupné sú napr. služby: poisťovníctvo, kvetinárstvo, výzdoba sály na spoločenské udalosti, catering, bar, účtovné

poradenstvo, autoservis, doprava a špedícia, zemné a stavebné práce, pomocné stavebné práce, dokončovacie stavebné práce, elektromontážne práce, maliarske a natieračské práce, zváračské práce, kaderníctvo a iné.
Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) nie sú priamo v obci aktuálne registrované žiadne sociálne služby. Obec Široké v zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** vyššie spomínaná povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách.

V Širokom pôsobí v čase spracovania tohto Komunitného plánu (zima 2022/2023) jeden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý je zapísaný v registri poskytovateľov sociálnych služieb Prešovského samosprávneho kraja: **OÁZA, n.o.** Táto nezisková organizácia má v registri poskytovateľov zapísané 2 druhy sociálnych služieb: poskytovanie domácej opatrovateľskej služby a poskytovanie sociálnej služby v dennom stacionári (ten sa však nachádza v obci Jakubovany). Na území obce Široké táto organizácia v čase spracovania tohto komunitného plánu poskytuje opatrovateľskú službu v domácnosti.
Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná terénnou formou na neurčitý čas fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a tiež fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 tohto zákona. Ide teda najmä o pomoc osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo zdravotného postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, pomoc pri vyzliekaní a obliekaní, pomoc pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí a pod.).
Priamo v obci nepôsobí žiaden iný neverejný poskytovateľ sociálnych služieb. Obyvatelia Širokého však v prípade potreby môžu využiť pomoc viacerých neverejných poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby rôznou formou (terénnou, ambulantnou, príp. inou) či už na území celého Prešovského kraja, v okrese Prešov alebo inom okrese v rámci Slovenska.

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V Širokom sa nachádza plne organizovaná základná škola s právnou subjektivitou, ktorej zriaďovateľom je obec. Túto školu navštevuje cca 400 žiakov a jej kapacita je nedostatočná (v súčasnosti je vo výstavbe nová budova školskej jedálne, ktorej súčasťou budú aj 4 nové triedy). Popri ZŠ je zriadený aj školský klub detí. Materská škola, ktorej zriaďovateľom je taktiež obec, je neprávny subjekt a navštevuje ju viac ako 90 detí. Kapacita materskej školy je výrazne nedostatočná, viaceré deti z obce sú kvôli nedostatku miesta nútené dochádzať do MŠ mimo Širokého. Potrebnou je teda investícia do rozšírenia kapacít materskej školy (či už prístavbou, nadstavbou alebo výstavbou novej budovy).
Popri MŠ aj ZŠ funguje aj školská jedáleň. Ako už bolo spomenuté, aktuálne sa v areáli školy buduje nová budova ŠJ. Okrem základnej školy a materskej školy sa v obci nachádza aj základná umelecká škola, ktorá sídli v polyfunkčnom objekte v centrálnej časti obce. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z obce navštevovať, sa nachádzajú najmä v Prešove.
V centrálnej časti obce sa nachádza polyfunkčná budova, v ktorej je situovaná spoločenská sála (v tejto budove sídli taktiež obecný úrad a rôzne prevádzky v podnájme), ktorá je najväčšia v širokom okolí. Táto sála slúži na organizovanie rôznych spoločenských podujatí (svadby, plesy, kary, zábavy, rôzne posedenia a pod.). Pre potreby obyvateľov obce je pri obecnom úrade zriadená knižnica.
Kultúrny život v obci je pomerne bohatý, počas roka sa tu koná viacero rôznych kultúrno-spoločenských podujatí. V januári alebo vo februári sa koná Poľovnícky ples a karneval, v máji sa konajú oslavy pri

príležitosti Dňa matiek a v júni pri príležitosti Medzinárodného dňa detí. V júni sa koná taktiež strelecká súťaž a športový deň organizuje miestny športový klub. V letných mesiacoch (júl, august) sa v obci organizuje hasičská súťaž Memoriál Emila Fottu a tradičný beh údolím Braniska Širocká trinástka (plánuje sa organizovať aj súťaž vo varení guľášu). Osobitný význam má Beh ľudí vidiacich srdcom – športové akcie na podporu ľudí s ťažkým osudom. V septembri majú obyvatelia obce a jej návštevníci možnosť absolvovať Výstup na Patriu alebo zúčastniť sa motokrosových pretekov na miestnej motokrosovej trati. V októbri – novembri samospráva obce organizuje posedenie s dôchodcami pri príležitosti Úcty k starším. V decembri sa organizuje vítanie Mikuláša, Vianočný koncert ZUŠ a tiež Vianočné trhy s tradičným punčom. Ďalšie spoločenské akcie (najmä pre deti a žiakov) sú počas organizované v miestnej ZŠ, MŠ a ZUŠ.
Významné postavenie v kultúrno-spoločenskom živote obce zaujímajú aj súbory, ktoré v obci pôsobia pri ZUŠ a prostredníctvom ktorých sú v obci udržiavané miestne tradície a zvyky: detský folklórny súbor Širočanček, ľudová hudba a ochotnícky divadelný súbor dospelých. Navyše, v januári 2023 bol založený aj folklórny súbor pre dospelých pod názvom FS Širočan. Do spoločenského života v obci sa zapája aj viacero organizácií, ako napr. Klub dôchodcov, Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov, Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Miestny spolok Červeného kríža a iné.
Pre potreby športového vyžitia obyvateľov má obec v severnej časti vybudovaný kvalitný futbalový štadión s umelým osvetlením, sociálnymi priestormi a zastrešenou tribúnou. Na futbalovom štadióne hráva svoje zápasy klub FK Široké – v sezóne 2022/2023 má až 6 tímov (dospelí, U19, U15 a U13, U11 a U09). Severne od futbalového štadióna je novo vybudované Obecné športové a oddychové centrum (OŠOC) – polyfunkčná budova na oddych, relax a šport. Túto budovu najmä z vlastných prostriedkov vybudovala obec Široké. V OŠOC sa aktuálne nachádza športová hala s rozmermi 50 x 45 metrov a výškou vyše 11 m. V jej vnútri sú priestory pre športy ako je tenis, basketbal, volejbal a podobne, včítane možnosti zaľadnenia a vzniku ľadovej plochy o rozmeroch 42 x 21 m. V ďalšej časti budovy je širokej verejnosti k dispozícii bowling s bufetom, 25 m dlhý plavecký bazén, wellness a ďalšie športové a relaxačné zariadenia. V OŠOC sa nachádza aj jeden trojizbový byt správcu a hotelová časť. Pri OŠOC je zároveň vybudované parkovisko. Vedľa OŠOC (medzi OŠOC a futbalovým štadiónom) sa nachádza vonkajšie ihrisko s umelým povrchom a osvetlením. Multifunkčná hala (OŠOC) spolu s exteriérovým multifunkčným ihriskom a futbalovým štadiónom tvoria súvislý areál obecnej športovej zóny. Okrem týchto zariadení sa v katastri obce (vo východnej časti) nachádza aj motokrosová trať, na ktorej sa každoročne konajú motokrosové preteky. V centrálnej časti obce by bolo vhodné zriadiť detské ihrisko s rôznymi prvkami na hranie detí.

Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	**áno**	**Telocvičňa**	**áno**
Kino	nie	**Športové ihrisko prírodné**	**áno**
Knižnica	**áno**	**Športové ihrisko umelé**	**áno**
Ochotnícky divadelný súbor	**áno**	Detské ihrisko	nie
Folklórny súbor Širočan	**áno**	**Športový klub**	**áno**

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných vidieckych obciach, aj v Širokom má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. V centrálnej časti obce sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Mikuláša a pri ňom aj zrekonštruovaný obecný cintorín s Domom smútku. V obci sa nachádza aj židovský cintorín, ktorý je Národnou kultúrnou pamiatkou.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska

vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Široké
Stavebný úrad	Široké
Pracovisko daňového úradu	Prešov
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Chminianska Nová Ves
Okresný súd	Prešov
Okresný úrad	Prešov
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Prešov

Zdroj: vlastné spracovanie

Bezpečnosť v obci

V intraviláne obce je zavedený monitorovací kamerový systém, ktorého súčasťou je viacero kamier. Tie monitorujú najmä budovy v majetku obce (a im priľahlé priestory). Využívané sú najmä na prevenciu kriminality, prípadného protispoločenského správania a potenciálne problémových úsekov z hľadiska cestnej premávky (napr. prechody pre chodcov a pod.). Z hľadiska zvýšenia bezpečnosti (najmä dopravnej) je však vhodné realizovať niektoré ďalšie opatrenia (napr. prechody pre chodcov, osadenie zrkadiel na križovatkách so zníženým výhľadom a pod.).

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá[2] (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Široké, ležiacej na východnom Slovensku, je teda z aspektu jej potenciálu pre pritiahnutie investícií do priemyselnej výroby pomerne nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe.

Mezopoloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrám a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu je, naopak, výhodná. Výraznejšie ekonomické centrá najbližšie k Širokému predstavujú mestá Prešov a Poprad, prístup do ktorých je, navyše, veľmi pohodlný prostredníctvom diaľnice. Obe mestá teda tvoria rádius dennej dochádzky do zamestnania zo Širokého (obzvlášť to platí v prípade Prešova, ku ktorému obec Široké prirodzene inklinuje a s ktorým obec spájajú prirodzené väzby).

Ak rozdelíme ekonomické činnosti na poľnohospodárstvo, priemysel a služby, tak najväčší potenciál pre pritiahnutie prípadných investícií má obec z dôvodu dobrej polohy pri diaľnici práve v oblasti priemyselnej výroby, príp. služieb spájaných s prepravou (či už špedícia, príp. logistické centrá,

[2] Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Šariša patrí práve do tej chudobnejšej časti.

veľkosklady tovarov a pod.). Takéto prevádzky by potenciálne mohli napomôcť riešeniu zamestnanosti v obci.

Poľnohospodárstvo, lesné a pozemkové hospodárstvo, priemysel

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce dominuje orná pôda (812,1 ha), výraznejšiu plochu zaberajú aj trvalé trávne porasty (472,5 ha). V poľnohospodárskej výrobe majú teda vzhľadom k rozsiahlym plochám ornej pôdy a menším plochám trvalých trávnych porastov priaznivé podmienky tak rastlinná, ako aj živočíšna poľnohospodárska výroba. V katastri obce hospodári aj jeden subjekt poľnohospodárskej veľkovýroby – Agrovit Branisko s.r.o. Tento subjekt hospodári okrem katastra Širokého aj v katastroch obcí Víťaz, Ovčie a Hrabkov. Venuje sa rastlinnej aj živočíšnej výrobe. Zároveň v Širokom existuje aj výroba pekárenských a mäsových výrobkov, ktorú realizuje spoločnosť Agro Branisko s.r.o. V obci pôsobí aj firma ŠTEFAN a AspF, s.r.o., realizujúca kovoobrábačské a zváračské práce.

Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2022; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
811,7	0,0	0,0	28,4	1,6	472,5	1 314,3
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvoria	ostatné plochy	Spolu		
1 058,0	34,8	135,6	36,0	1 264,3		
Celková výmera územia				**2 578,6**		

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Pomerne veľkú časť rozlohy katastrálneho územia obce (41 %; 1 058 ha) zaberajú lesné pozemky, takže tu existujú vhodné podmienky pre výkon poľovníctva. Poľovný revír obhospodaruje miestne Poľovnícke združenie Branisko, ktoré má sídlo v Širokom. Lesné a pozemkové hospodárstvo v katastri obce Široké realizuje viacero lesných a pozemkových spoločností, ktoré sú zapísané v Registri pozemkových spoločenstiev: Lesná spoločnosť Krajná dolina Široké, pozem. spol.; Lesné pozemkové spoločenstvo Ganzak Široké; Lesná spoločnosť Fizeho - Olšavský a spol. Široké, pozemkové spoločenstvo; Pozemkové spoločenstvo Uhliská; Lesná spoločnosť Madajská Široké, pozem. spol.; Pozemkové spoločenstvo Branisko so sídlom v obci Bijacovce; Pozemkové spoločenstvo URBARIAT SEDLIACKY; Pozemkové spoločenstvo Lesná spoločnosť STREDNÁ DOLINA; Lesná spoločnosť Imrejská Široké, pozem. spol.; Lesná spoločnosť Krescanko - Čuchran Široké, pozem. spol.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Obec Široké leží relatívne ďaleko od najatraktívnejšieho turistického regiónu v rámci Slovenska – Tatier a tiež Slovenského raja (v zmysle – ťažko očakávať, že turista, ktorý by chcel navštíviť TANAP alebo Slovenský raj, by sa ubytoval práve v Širokom). Obec teda z hľadiska pritiahnutia turistov nemá veľmi výhodnú polohu, keďže významné oblasti cestovného ruchu v okolí – Tatranský národný park a Národný park Slovenský raj sú od obce značne vzdialené.

Bližšie k obci sú však niektoré významné kultúrnohistorické pamiatky, ako napr. súbor kultúrnych pamiatok UNESCO pod názvom „Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia“, do ktorého patrí centrum mesta Levoča s Chrámom svätého Jakuba, dielom Majstra Pavla z Levoče, Radnicou, Thurzovým

domom a ďalšími historickými stavbami na levočskom námestí, ďalej Spišský hrad, Spišská Kapitula, Spišské Podhradie a kostol sv. Ducha v Žehre. V Kežmarku sa nachádza ďalšia lokalita UNESCO - evanjelický drevený artikulárny kostol Najsvätejšej Trojice, patriaci do súboru Drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka. Okrem pamiatok UNESCO sa v blízkom okolí Širokého nachádzajú pamiatkové rezervácie v Spišskej Kapitule (komplex cirkevných budov), v Levoči (námestie), Kežmarku (hrad, mestské hradby, unikátne námestie, evanjelické lýceum a ďalšie stavby) alebo v Spišskej Sobote (námestie).
Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich priamo v obci koná niekoľko (spomíname ich pri kultúrno-spoločenskom živote v obci) a ďalšie sa konajú v okolí (napr. rôzne akcie na Spišskom hrade, v Levoči a pod.). Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) sú teda v okolitom regióne na priemernej úrovni.
Okrem lokalizačných predpokladov hrajú veľmi dôležitú úlohu v rámci rozvoja regiónu aj realizačné predpoklady cestovného ruchu, medzi ktoré patrí doprava a materiálno-technická základňa (stravovacie, ubytovacie a športovo-technické zariadenia, zariadenia služieb a obchodu a špeciálne zariadenia).
Dopravná infraštruktúra je v regióne na pomerne dobrej úrovni (cesty I., II. a III. triedy). V posledných rokoch prebehla rekonštrukcia mnohých ciest, mostov a chodníkov, čo zabezpečilo zvýšenú kvalitu cestných komunikácií v regióne. Dopravné spojenie s okolitými regiónmi je zabezpečené autobusovou a železničnou dopravou. Zo športovo-technických zariadení možno v blízkom okolí spomenúť a za najvýznamnejšie považovať najmä lyžiarske stredisko Krompachy – Plejsy. Ubytovacie kapacity sú v blízkom regióne reprezentované najmä miestnymi penziónmi a rekreačnými chatami s menším počtom postelí.
Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Široké však zatiaľ nie sú na vysokej úrovni. V obci je malá ponuka stravovacích a ubytovacích služieb pre turistov. To je pravdepodobne zapríčinené skutočnosťou, že turista sa radšej ubytuje priamo v obci (resp. v jej bezprostrednom okolí), ktorá má kvalitné lokalizačné a realizačné predpoklady CR (prítomnosť prírodných zaujímavostí, kultúrno-historických pamiatok, široká ponuka možností trávenia voľného času a pod.) a z tohto dôvodu je v Širokom vybudovaných málo ubytovacích a stravovacích kapacít. Výrazné zlepšenie ponuky trávenia voľného času však v Širokom prinieslo dokončenie Obecného športového a oddychového centra (OŠOC) so svojou ubytovacou časťou, ktoré má veľký potenciál prispieť k rozvoju turizmu v obci (najmä športový a relaxačný turizmus).
Z hľadiska prírodných predpokladov majú turisti v prírode v katastri obce a v jej bezprostrednom okolí možnosť najmä poľovania a hubárčenia. Realizačné predpoklady sú reprezentované menšími stravovacími a pohostinskými službami, ako aj obecnou športovou zónou (OŠOC, multifunkčné ihrisko, futbalový štadión) a motokrosovou traťou. Z kultúrnych predpokladov sa v katastri obce nachádzajú dve Národné kultúrne pamiatky – Židovský cintorín a historický Hostinec.
Obec Široké teda nemá výhodnú polohu ani podmienky na rozvoj masového cestovného ruchu (keďže sa nachádza pomerne ďaleko od najnavštevovanejších lokalít CR na Slovensku a v jej katastri ani v bezprostrednom okolí nie sú žiadne prírodné ani kultúrnohistorické predpoklady rozvoja). Jej silnú stránku však môže predstavovať OŠOC, ktoré má potenciál prispieť k rozvoju cestovného ruchu v obci. V nadväznosti na vyššie uvedené možno teda konštatovať, že cestovný ruch v obci pravdepodobne v blízkej budúcnosti nebude dôležitým odvetvím, ktoré by pre jej obyvateľov zabezpečovalo dostatok príjmov.

Finančné hospodárenie

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.
V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Prehľad majetku a zdrojov

Hodnota dlhodobého majetku obce Široké k 31.12.2022 bola 7 789 605,59 €. V dlhodobom majetku je teda viazaných 90 % zdrojov obce. Jeho jedinú zložku tvorí dlhodobý hmotný majetok v podobe pozemkov, stavieb a dlhodobého hmotného majetku. Obežný majetok k 31.12.2022 predstavoval 827 783,06 €.
Na konci roku 2022 obec evidovala pohľadávky v celkovej výške 42 525,25 €, pričom celú sumu predstavovali pohľadávky krátkodobé. Celkové záväzky obce k uvedenému dátumu boli vo výške 250 379,53 €. Krátkodobé záväzky (voči dodávateľom, zamestnancom, poisťovniam, daňovému úradu a pod.) boli k 31.12.2022 vo výške 64 633,39 €, dlhodobé záväzky vo výške 104 064,64 € (spolu 168 698,03 €).

Tabuľka 21: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2022 (eur; netto)

AKTÍVA	**8 620 125,67**
Neobežný majetok spolu	**7 789 605,59**
Dlhodobý nehmot. majetok	0,00
Dlhodobý hmotný majetok	7 789 605,59
Dlhodobý finančný majetok	0,00
Obežný majetok spolu	**827 783,06**
Zásoby	2 056,21
Zúčtovanie medzi subjektami VS	96 088,33
Pohľadávky	42 525,25
Finančné účty	687 113,27
Časové rozlíšenie	**2 737,02**
PASÍVA	**8 620 125,67**
Vlastné imanie	**7 908 690,64**
Výsledok hospodárenia	7 908 690,64

-minulé roky	7 376 117,20
-účtovné obdobie	532 573,44
Záväzky súčet	**250 379,53**
Rezervy	0,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	15 413,50
Záväzky	168 698,03
Bankové úvery a ostatné	66 268,00
Časové rozlíšenie	**461 055,50**

Zdroj: Súvaha k 31.12.2022

Príjmy a výdavky obce

Celkové príjmy obce v roku 2022 boli vo výške 2 127 232,53 €. Dominantnú zložku tejto sumy predstavovali daňové výnosy samosprávy vo výške 1 448 846,97 €, výnosy z poplatkov mala obec v roku 2022 vo výške 47 766,93 € (spolu 1 496 613,90 €). Nemalé zdroje predstavovali aj ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti (94 484,66 €).

Celkové výdavky obce v roku 2022 boli vo výške 1 594 659,09 €. Osobné náklady (mzdy a odvody zamestnancov) boli vo výške 786 573,71 €, prevádzkové výdavky obce za spotrebované nákupy a služby boli vo výške 460 382,84 € (nákupy 257 375,15 €, služby 203 007,69 €). Tieto výdavky predstavujú finančné zdroje na bežný chod samosprávy, sú spravidla spotrebovávané bez toho, aby prinášali priamy efekt pre rozvoj obce. V roku 2022 dosiahla obec Široké kladný hospodársky výsledok vo výške 532 573,44 € po zdanení. Obec Široké v roku 2022 vykonávala aj podnikateľskú činnosť – všetky sumy sú uvádzané za hlavnú činnosť aj podnikateľskú činnosť spolu.

Tabuľka 22: Náklady a výnosy v roku 2022

Náklady	**eur**
Spotrebované nákupy	257 375,15
Služby	203 007,69
Osobné náklady	786 573,71
Dane a poplatky	0,00
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	0,00
Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	192 009,00
Finančné náklady	909,76
Mimoriadne náklady	5 163,00
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	149 620,78
Spolu	**1 594 659,09**
Výnosy	**eur**
Tržby za vlastné výkony a tovar	159 458,67
Aktivácia	36 575,92
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	1 496 613,90
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	94 484,66
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo VÚC	340 099,38
Spolu	**2 127 232,53**
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po zdanení	**532 573,44**

Zdroj: Výkaz ziskov a strát obce Široké k 31.12.2022

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja* mala obec Široké spracovaný na roky 2016-2022. V ňom mala v rámci 3 prioritných oblastí zadefinovaných 9 priorít:

- Podnikateľské prostredie a cestovný ruch
- Doprava a komunikácie
- Technická infraštruktúra
- Partnerská a cezhraničná spolupráca
- Verejné priestory a bezpečnosť
- Sociálna infraštruktúra
- Voľný čas, kultúra a šport
- Odpadové hospodárstvo
- Ochrana ŽP a majetku.

V rámci týchto 9 priorít mala obec zadefinovaných celkom 14 rôznorodých opatrení a v rámci nich spolu 27 projektov/aktivít. Najviac opatrení a aktivít bolo zadefinovaných v sociálnej oblasti (13), ďalších 11 bolo zadefinovaných v hospodárskej oblasti a 3 v environmentálnej oblasti. Zo spomínaných 27 projektov/aktivít bolo úplne zrealizovaných 9 projektov/aktivít, 5 bolo zrealizovaných čiastočne a 10 sa nepodarilo zrealizovať vôbec. Ďalšie 3 projekty/aktivity sa realizujú priebežne, počas celého obdobia platnosti tohto PHSR. Možno teda konštatovať, že plnenie predchádzajúceho PHSR bolo skôr úspešné.

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, avšak len jeho juhozápadnou časťou. Široké je teda od tohto ramena značne vzdialené.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Široké predstavujú mestá Prešov (1a. skupina centier osídlenia), Sabinov (3b. skupina centier osídlenia), Krompachy (4. skupina), Spišské Podhradie (4. skupina) a Spišské Vlachy (5. skupina).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez Žilinu, Poprad a Prešov. Široké teda leží priamo na tejto osi, čo pre obec vytvára potenciál rôznych rozvojových impulzov jednak zo strany štátu voči tejto obci, ako aj zo strany súkromných investorov.

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením

sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.
Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť prešovského okresu by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti Prešova smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti. Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolohovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných perifémych regiónov) na strane druhej. V takomto perifémom regióne (z pohľadu celého Slovenska) leží aj obec Široké.

Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplnkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpalo Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V roku 2023 sa toto programové obdobie (z hľadiska financovania a ukončenia projektov) končí, pričom aktuálne sme už na začiatku programového obdobia 2021-2027.
Schválená je už Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021-2027 a taktiež Operačný program Slovensko (SR už teda v novom období bude mať len jeden operačný program, čo je oproti minulému obdobiu 2014-2020 významná zmena).

Členstvo obce v organizáciách a partnerská spolupráca

Obec Široké je členom 3 združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy:

- „Združenie obcí SEPAD“ – záujmové združenie, pôsobiace v oblasti odpadového hospodárstva. Združenie vzniklo v roku 2008, od tohto roku je jeho členom aj obec Široké. Sídlo združenia je v obci Fričovce;
- „Záujmové združenie právnických osôb KOMAD“ – záujmové združenie, pôsobiace taktiež v oblasti odpadového hospodárstva. Sídlo združenia je v obci Hendrichovce;
- Miestna akčná skupina (MAS) „Skala“ – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, podnikov, podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi

tohto združenia), posilnenia ekonomického prostredia, zhodnotenia kultúrneho a prírodného dedičstva a podpory trvalo udržateľného rozvoja.

Veľmi pozitívne možno hodnotiť aj skutočnosť, že obec sa aktívne zapája do partnerskej spolupráce s inými obcami. Takáto partnerská spolupráca obyčajne prináša množstvo výhod pre samosprávu z hľadiska možnosti inšpirácie ako aj možnosti konzultácie pri riešení spoločných (ale aj rozdielnych) problémov v jednotlivých partnerských obciach. Navyše, funkčná partnerská spolupráca sa častokrát spája aj s rôznymi kultúrno-spoločenskými, príp. športovými akciami pre obyvateľov partnerských obcí. Obec Široké rozvíja spoluprácu so 4 partnerskými obcami – so Starou Bystricou (Kysuce), Slovenskou Ľupčou (Horehronie) a s obcami Rudky (Ukrajina) a Brzyska (Poľsko).

Zmena klímy

Veľmi dôležitý faktor, ktorý bude čoraz viac ovplyvňovať rozvoj obce Široké a ktorý je potrebné nutne riešiť, je zmena klímy (samozrejme, tento faktor nevplýva len na obec, ale pôsobí celosvetovo; v konečnom dôsledku však pôsobí aj lokálne – najčastejšie v podobe extrémnejších prejavov počasia ako sú horúčavy, povodne, suchá a pod.).
Zmena klímy ako fenomén 21. storočia sa stáva jednou z najväčších výziev environmentálnej politiky. Svetové ekonomické fórum vo svojej Správe o globálnych rizikách (2018), v ktorej pravidelne vyhodnocuje 50 najväčších globálnych rizík z hľadiska ich účinku, pravdepodobnosti a vzájomných interakcií, zaradilo extrémne prejavy počasia, krízu z nedostatku vody, prírodné katastrofy a zlyhanie zmierňovania zmeny klímy a adaptácie medzi 5 najväčších rizík súčasnosti (MŽP, 2018).

Za obdobie rokov 1881 – 2017 sa na Slovensku pozoroval:

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o 1,73 °C (z pohľadu ročných sezón k najrýchlejšiemu otepľovaniu dochádza v lete a na jar);
- priestorovo rozdielny trend ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere asi o 0,5 % (na juhu Slovenska bol pokles miestami aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele úhrn zrážok vzrástol do 3 %);
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1900 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej);
- pokles všetkých charakteristík snehovej pokrývky do výšky 1000 m n. m takmer na celom území Slovenska (vo väčšej nadmorskej výške bol zaznamenaný jej nárast);
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy – charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje;
- zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov) – príkladom sú v krátkom časovom intervale striedajúce sa extrémne vlhké a suché roky: extrémne suchý rok 2003 a čiastočne aj 2007, extrémne vlhké roky 2010 a 2016 a mimoriadne suchý rok 2011 a čiastočne aj 2012. Za ostatných 15 rokov došlo k významnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných a niekoľkodenných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane v období rokov 1989 – 2017 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne alebo celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými periódami relatívne teplého počasia s malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia. Zvlášť výrazné bolo sucho v rokoch 1990 – 1994, 2000, 2002, 2003 a 2007, v niektorých regiónoch na západe Slovenska aj v rokoch 2015 a 2017.

Riešením, ktoré by malo v konečnom dôsledku zabrániť, alebo aspoň minimalizovať riziká a negatívne dôsledky zmeny klímy, je kombinácia zmierňovacích opatrení zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov (mitigácia) s opatreniami, ktoré znížia zraniteľnosť a umožnia adaptáciu človeka a ekosystémov s nižšími ekonomickými, environmentálnymi a sociálnymi nákladmi. Cieľom adaptácie je zmierniť nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, znížiť zraniteľnosť a zvýšiť adaptívnu schopnosť prírodných

a človekom vytvorených systémov voči aktuálnym, alebo očakávaným negatívnym dôsledkom zmeny klímy, a posilniť odolnosť celej spoločnosti zvyšovaním verejného povedomia v oblasti zmeny klímy a budovaním znalostnej základne pre účinnejšiu adaptáciu (MŽP, 2018).

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 4 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Vojna na Ukrajine	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 5 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• výborná poloha bezprostredne pri diaľnici • poloha na hlavnej rozvojovej a urbanizačnej osi SR • veľmi priaznivý vývoj prirodzeného pohybu obyvateľov • výrazne nižšia miera nezamestnanosti ako v okolitých regiónoch • nízky podiel UoZ so základným vzdelaním • výrazná podpora bývania v obci zo strany samosprávy – 4 lokality IBV, dostupné obecné nájomné byty • aktivita obce na poli partnerskej spolupráce • dobrá občianska vybavenosť, široká ponuka služieb a predajní v obci • viacero zrekonštruovaných a novopostavených budov v obci • zrekonštruované verejné osvetlenie • viacero kultúrno-spoločenských aktivít v obci počas roka • kvalitne vybudovaná infraštruktúra športu – futbalový štadión, OŠOC, motokrosová trať • prítomnosť významného zamestnávateľa priamo v obci (poľnohospodárske družstvo...) • dobrá vzájomná spolupráca samosprávy s miestnymi podnikateľskými subjektmi • vypracované projektové dokumentácie - aktivita a pripravenosť obce na získanie financií na realizáciu investičných akcií z externých zdrojov • racionálne finančné hospodárenie obce, výrazná aktivita z hľadiska zabezpečenia vlastných príjmov	• niekoľko problémových úsekov v intraviláne obce z hľadiska ochrany pred povodňami • mierne negatívny vývoj migračného pohybu obyvateľstva • zlá makropoloha obce vo vzťahu k výške priemernej mzdy v okresoch SR ako celku • vysoký podiel UoZ absolventov • vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných UoZ • nedobudovaná kanalizácia • chýbajúce chodníky v niektorých častiach obce • rozdrobenosť pozemkov, zatiaľ nerealizovaný projekt pozemkových úprav
Príležitosti	**Ohrozenia**
• dostavba kanalizácie • výstavba miestnych komunikácií v lokalitách IBV • dostavba chýbajúcich chodníkov v obci • podpora cestovného ruchu • podpora rozvoja bývania • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov, Plánu obnovy • získanie externých finančných zdrojov na realizáciu adaptačných a mitigačných opatrení v kontexte zmeny klímy • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...)	• odliv mladých obyvateľov za prácou a bývaním • rýchle starnutie obyvateľstva • nízka hladina miezd v regióne východného Slovenska, podporujúca emigráciu obyvateľstva • neustále zvyšovanie daňového zaťaženia podnikajúcich osôb zo strany vlády • nedostatok investorov, podnikateľských činností • konkurencia okolitých destinácií CR z hľadiska prilákania turistov • nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF

	• neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- využitie geografickej polohy obce z hľadiska potenciálu pre rozvoj priemyslu a služieb
- významné príjmy obce z vlastnej činnosti, racionálne hospodárenie samosprávy
- aktivita obce na poli výstavby a rekonštrukcie obecných budov a objektov
- úspešnosť samosprávy v získavaní financií na realizáciu investičných projektov z externých zdrojov
- vybudovaná športová zóna v obci s potenciálom generovania príjmov
- podpora rozvoja bytovej výstavby
- podpora rozvoja poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a agroturistiky
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov.

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to najmä z dôvodu nižšej ponuky pracovných miest
- slabšia ponuka pracovných príležitostí v porovnaní s väčšími mestami – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- rozdrobenosť pozemkov – extrémne limitujúci faktor rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov (napr. pre IBV, budovanie cyklotrás a pod.).

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.
Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné napĺňať.
Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepčnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.
Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a hlavný cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzerať. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Široké:

Obec Široké je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť hlavný cieľ rozvoja obce Široké na roky 2023-2030. **Hlavným cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.

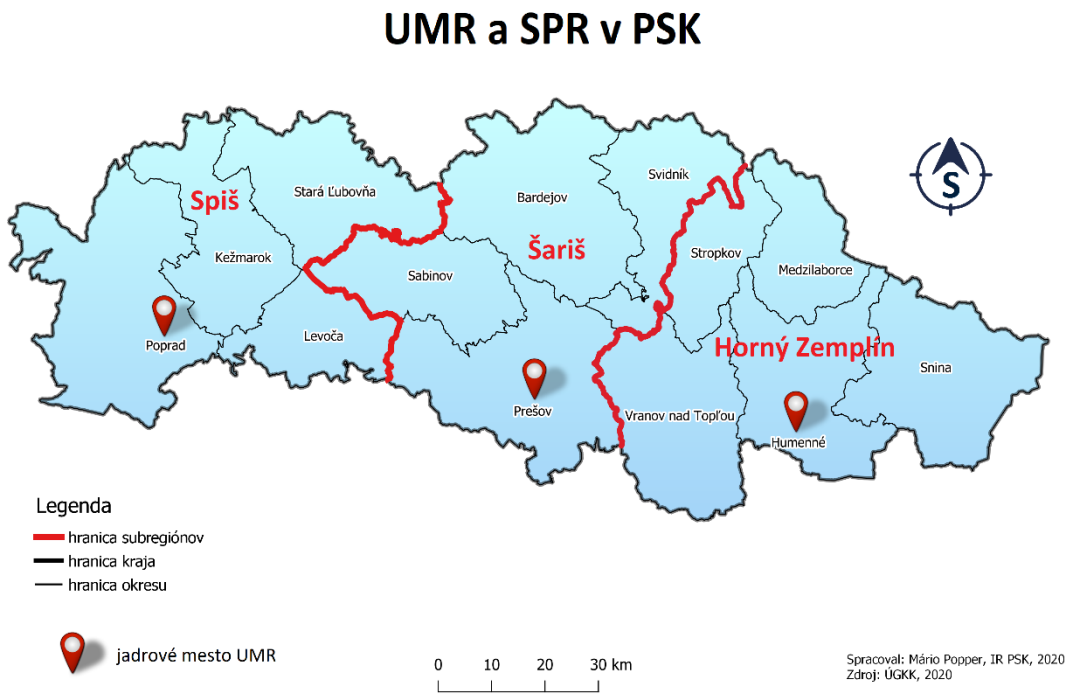
Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnúť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.
Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.
Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti**:

1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období nastanú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny. Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce).
Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Široké** leží v Prešovskom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Šariš.**

Obrázok 1: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Prešovského kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027

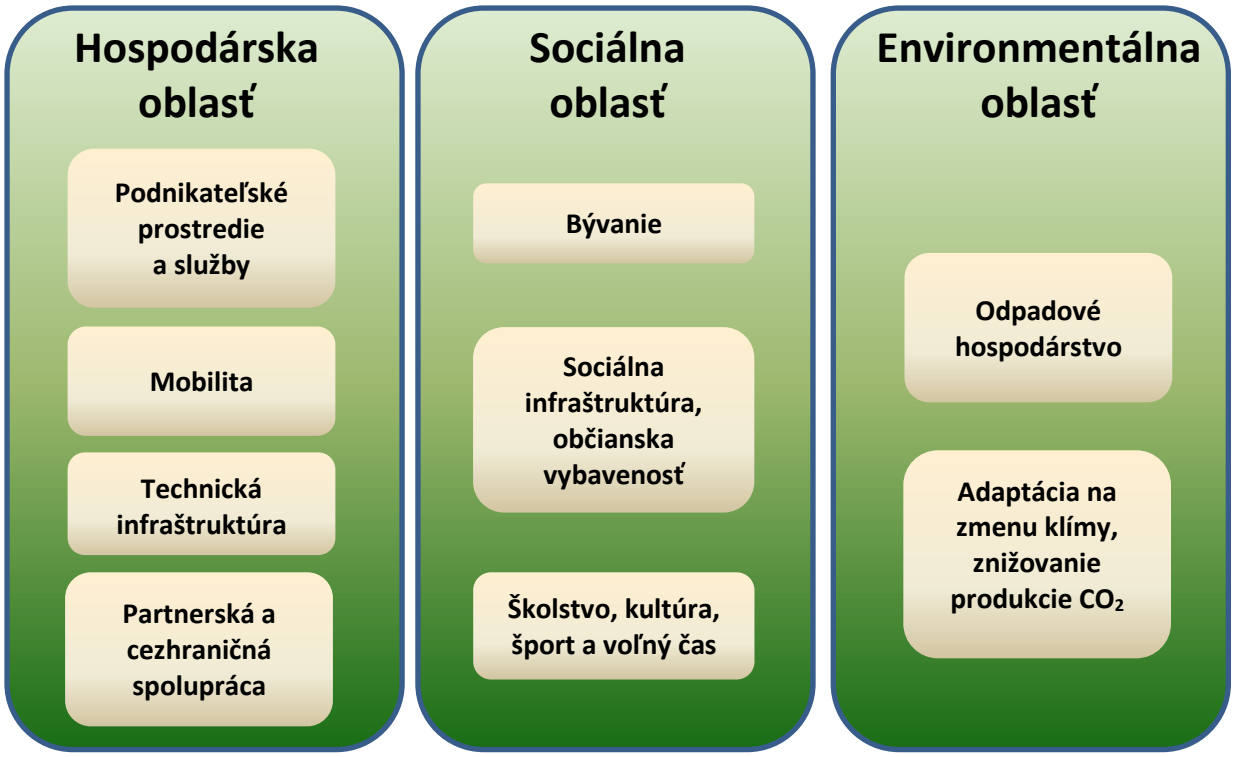

Zdroj: www-po-kraj.sk

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. **Každý samosprávny kraj** na Slovensku a každé **územie udržateľného mestského rozvoja (UMR)**[3], zadefinované Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, si v rámci svojho PHRSR (resp. integrovanej územnej stratégie)[4] definuje tzv. **Integrované investičné balíčky (resp. integrované projektové balíčky)**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by nepriniesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného investičného balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia** (IUI, angl. skratka ITI).
Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už teda nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). Časť IUI bude schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

[3] nazývané aj „mestská funkčná oblasť“

[4] v prípade VÚC ide o PHRSR (pričom IUS môže byť integrálnou súčasťou PHRSR kraja alebo samostatnou stratégiou). V prípade území UMR podľa toho, či sa daný UMR rozhodol vypracovať si integrovanú územnú stratégiu vo forme spoločného programu rozvoja obcí na základe § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja alebo ako samostatnú stratégiu

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Široké stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: podnikateľské prostredie a služby (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie, realizácia SMART riešení, skvalitňovanie verejných služieb), mobilita (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (dobudovanie kanalizácie a optickej siete) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).

B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca z 3 rozvojových priorít: bývanie (podpora bývania v obci, príprava pozemkov na IBV, výstavba nájomných bytov), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, sanácia niektorých budov, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a školstvo, kultúra, šport a voľný čas (skvalitňovanie školskej infraštruktúry, rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).

C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO_2 (realizácia protipovodňových opatrení, zelených a modrých investícií, zvyšovanie biodiverzity, fotovoltaika, prechod na OZE).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec napĺňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia *„Obec Široké je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“*			
Hlavný cieľ *„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“*			
Prioritná oblasť	**Hospodárska**	**Sociálna**	**Environmentálna**
Strategický cieľ	*Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry*	*Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia*	*Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie*
Priority	• **Podnikateľské prostredie a služby** • **Mobilita** • **Technická infraštruktúra** • **Partnerská a cezhraničná spolupráca**	• **Bývanie** • **Sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť** • **Školstvo, kultúra, šport a voľný čas**	• **Odpadové hospodárstvo** • **Adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO_2**
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania 2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti, skvalitnenie verejných priestorov 2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.4 Skvalitnenie školskej infraštruktúry 2.5 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry 3.3 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity 3.4 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých konkrétnych projektov/aktivít. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektov/aktivít v rámci zadefinovaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektov/aktivít na území obce – pričom tieto projekty/aktivity svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru (resp. nie je potrebné realizovať ich ako projekt; spravidla ide „jednoduchšie“, menej náročné činnosti), sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Všetky projekty a aktivity, ktoré sú v tomto PHSR zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovaných projektových balíkov**, zadefinovaných či už v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja **(PHRSR VÚC Prešov)** alebo v integrovanej územnej stratégii SPR Šariš **(IUS SPR Šariš);** môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrované územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 7 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	***Aktivita:*** *1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci* - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov ***Aktivita:*** *1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov* - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód

1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb	***Aktivita:*** *1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby* - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.) ***Aktivita:*** *1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce* - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov ***Aktivita:*** *1.2.3 Posilnenie vzájomnej interakcie miestnych stakeholderov zvýšením informovanosti zainteresovaných subjektov cez viaceré informačné kanály a SMART aplikácie* - posilnenie vzájomnej komunikácie - úprava webovej stránky obce - zavedenie rôznych aplikácií za účelom kvalitnejšieho informovania obyvateľstva **Projekt:** 1.2.4 Vytvorenie digitálnej mapy obecnej infraštruktúry - zmapovanie inžinierskych sietí na území obce - vytvorenie digitálnej mapy ***Aktivita:*** *1.2.5 Realizácia krokov vedúcich k skvalitneniu orientácie v obci (pomenovanie ulíc, orientačné tabule a pod.)* - komunikácia s občanmi ohľadom pomenovania ulíc v obci - príprava príslušného VZN - implementácia orientačného systému v obci
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	**Projekt:** 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci - oprava miestnych komunikácií po dokončení výstavby kanalizácie **Projekt:** 1.3.2 Výstavba chodníkov okolo miestnych komunikácií po dobudovaní kanalizácie - výstavba chodníkov na miestach, kde chýbajú a kde to miestne územno-technické pomery dovoľujú ***Aktivita:*** *1.3.3 Komplexná úprava parkoviska pri kultúrnom dome* - obnova existujúceho parkoviska

	Projekt: 1.3.4 Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce - vybudovanie cyklistických chodníkov, prepojenie Širokého s obcami Fričovce a Víťaz - výstavba príslušnej infraštruktúry a mobiliáru (altánky, lavičky, koše, informačné tabule a pod.) **Projekt:** 1.3.5 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave - realizácia/osadenie rôznych bezpečnostných prvkov za účelom zvýšenia bezpečnosti cestnej premávky a bezpečnosti chodcov (napr. vyznačenie prechodov pre chodcov, osadenie zrkadiel na neprehľadných križovatkách, osadenie zábran na zamedzenie vstupu na vozovku na nebezpečných miestach a pod.) **Projekt:** 1.3.6 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Lány - osadenie dažďovej kanalizácie - spevnenie/zhutnenie povrchu komunikácie - vybudovanie asfaltového povrchu **Projekt:** 1.3.7 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Malikovská - osadenie dažďovej kanalizácie - spevnenie/zhutnenie povrchu komunikácie - vybudovanie asfaltového povrchu **Projekt:** 1.3.8 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Hurka - spevnenie/zhutnenie povrchu komunikácie - vybudovanie asfaltového povrchu
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	**Projekt:** 1.4.1 Dostavba splaškovej kanalizácie - osadenie kanalizačného potrubia v chýbajúcich častiach obce - pripojenie kanalizačných vetiev na spoločnú čističku odpadových vôd vo Fričovciach ***Aktivita:*** *1.4.2 Rozšírenie optickej siete* - poskytovanie súčinnosti súkromnému subjektu pri rozširovaní optickej siete v obci
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	***Aktivita:*** *1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce* - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami

Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania	**Projekt:** 2.1.1 Príprava lokalít na rozvoj IBV (ZaD územného plánu, inžinierske siete...) - realizácia zmien a doplnkov územného plánu - vykonanie projektu jednoduchých pozemkových úprav - vysporiadanie vlastníckych práv (SPF...), rozparcelovanie pozemkov - výstavba infraštruktúry **Projekt:** 2.1.2 Výstavba bytového domu s nájomnými bytmi (8 b.j.) - výstavba nového bytového domu s 8 nájomnými bytmi pre obyvateľov obce - výstavba príslušnej infraštruktúry (komunikácia, chodníky, parkovisko, lavičky a pod.)
2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti, skvalitnenie verejných priestorov	***Aktivita:*** *2.2.1 Obstaranie cisternovej automobilovej striekačky pre potreby DHZO* - podanie žiadosti o cisternovú automobilovú striekačku, obstaranie z externých zdrojov ***Aktivita:*** *2.2.2 Sanácia statických porúch domu smútku* - realizácia nevyhnutných stavebných úprav budovy domu smútku ***Aktivita:*** *2.2.3 Celoročná údržba cintorína* - realizácia udržiavacích prác na obecnom cintoríne počas celého roka (starostlivosť o chodníky, zeleň a pod.) **Projekt:** 2.2.4 Rekonštrukcia plôch a revitalizácia verejných priestranstiev v obci - obnova verejných priestorov a verejnoprospešných stavieb (stavebno-technické úpravy, inžinierske stavby, chodníky, zeleň a pod.) - obnova obecného mobiliáru **Projekt:** 2.2.5 Sanácia budov v havarijnom stavebno-technickom stave - realizácia sanačných prác na budovách, ktoré sú v havarijnom stave
2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít	***Aktivita:*** *2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP* - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce

	Aktivita: *2.3.2 Zriadenie denného stacionára* - zavedenie novej sociálnej služby denného stacionára pre miestnych obyvateľov, dostupnej priamo v obci ***Aktivita:*** *2.3.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby* - v spolupráci s Oáza, n.o. poskytovanie opatrovateľskej služby miestnym obyvateľom
2.4 Skvalitnenie školskej infraštruktúry	**Projekt:** 2.4.1 Dostavba školskej jedálne - dobudovanie rozostavanej budovy školskej jedálne, vrátane kuchyne a ďalších priestorov (tried) pre potreby ZŠ **Projekt:** 2.4.2 Rozšírenie kapacity materskej školy (prístavbou, nadstavbou, príp. výstavbou novej budovy) - úprava existujúcich (resp. výstavba nových) priestorov tak, aby došlo k rozšíreniu priestorovej kapacity MŠ a aby mohli všetky deti z obce, ktorých zákonní zástupcovia o to majú záujem, navštevovať MŠ v Širokom
2.5 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času	***Aktivita:*** *2.5.1 Výstavba detských ihrísk, vrátane majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov* - v prípade potreby vysporiadanie pozemkov pod plánovanými detskými ihriskami v centre obce - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu voľnočasových aktivít - osadenie preliezok, hojdačiek a ďalších prvkov na hranie detí ***Aktivita:*** *2.5.2 Vybudovanie oddychového centra na periférii obce* - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu oddychových a relaxačných aktivít (altánok, ohnisko, gril, prvky na hranie detí, príslušný mobiliár a pod.) **Projekt:** 2.5.3 Výstavba multifunkčného ihriska s oválom - vybudovanie športovej plochy na viacúčelové využitie v areáli školy, najmä pre potreby vyučovania žiakov, ale aj športových klubov a verejnosti - vybudovanie atletického oválu okolo ihriska - vybudovanie sprievodnej a doplnkovej infraštruktúry **Projekt:** 2.5.4 Výstavba multifunkčného ihriska - vybudovanie športovej plochy na viacúčelové využitie pre potreby širokej verejnosti - vybudovanie sprievodnej a doplnkovej infraštruktúry (lavičky, šatne, osvetlenie, sklad náradia a pod.)

2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života	***Aktivita:*** *2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí* - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies ***Aktivita:*** *2.6.2 Založenie folklórneho súboru FS Širočan* - v spolupráci s miestnymi obyvateľmi založenie nového folklórneho súboru - obstaranie príslušného vybavenia (kroje, príslušenstvo k nim, rekvizity a pod.) - bezplatné poskytnutie priestorov pre potreby folklórneho súboru
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov	***Aktivita:*** *3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov* - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov **Projekt:** 3.1.2 Výstavba zberného dvora - výstavba zberného dvora za účelom skvalitnenia nakladania s odpadmi v obci a zlepšovania možností na triedenie jednotlivých druhov odpadov - obstaranie príslušnej techniky na prevádzkovanie zberného dvora (traktor, nakladač, nákladný automobil, kontajnery a pod.) **Projekt:** 3.1.3 Vybudovanie malej kompostárne - výstavba malej kompostárne (so spracovateľskou kapacitou do 100 ton ročne) s plánovaným zhodnocovaním biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu pochádzajúceho zo Širokého - obstaranie potrebných strojov a zariadení na prevádzkovanie kompostárne (traktor, príslušenstvo pre nakladanie s BRKO a pod.) ***Aktivita:*** *3.1.4 Zefektívnenie nakladania s odpadmi a skvalitnenie triedenia odpadov na cintoríne* - výmena kontajnerov na triedenie odpadu na cintoríne za účelom triedeného zberu odpadu, pochádzajúceho výlučne z cintorína

3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry	**Projekt:** 3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na toku Svinka a ďalších miestnych potokoch - v spolupráci so štátnou správou vykonanie potrebných úprav na miestnych potokoch, ktoré sa počas prívalových dažďov môžu vylievať a predstavovať ohrozenie pre ich okolie (napr. prehĺbenie korýt, úprava, resp. spevnenie brehov v prípade potreby a pod.)
3.3 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity	***Aktivita:*** *3.3.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov* - výkon starostlivosti o verejnú zeleň - výsadba novej zelene (stromy, kríky, tráva, kvety a pod.) za účelom rozširovania zelených plôch v intraviláne obce ***Aktivita:*** *3.3.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí* - v spolupráci rôznymi subjektmi realizácia rôznych ďalších adaptačných opatrení, ako napr. dažďová záhrada, hmyzí hotel, včelia záhrada, vodná fontána a pod.
3.4 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE	**Projekt:** 3.4.1 Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov (kultúrny dom, MŠ, ZŠ, školská jedáleň, polyfunkčný objekt) - osadenie príslušnej techniky na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie **Projekt:** 3.4.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách - realizácia ďalších podporných krokov na využívanie OZE a AZE (napr. výmena kotlov a pod.)

Zdroj: Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené spravidla ako nulové v roku 2023, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2026 a 2030.

Formulár 8 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				2023	2026	2030
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov						
Výsledok	Podporení podnikatelia	OcÚ	počet / rok	0	3	3
Výsledok	Zavedené inovatívne riešenia	OcÚ	počet / rok	0	1	3
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb						
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávatelia	počet	0	10	20
Dopad	Zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	OcÚ, ŠÚSR	%	0	3	6
Výstup	Realizované digitálne školenia	OcÚ	počet / rok	0	1	2
Výstup	Modernizovaná webová stránka obce	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zavedené digitálne riešenia v komunikácii (napr. aplikácie)	OcÚ	počet	0	3	4
Výstup	Pomenované ulice a verejné priestranstvá v obci	OcÚ	súbor	0	1	1

Výstup	Uložená dažďová kanalizácia a vybudovaná asfaltový povrch na miestnej komunikácii v IBV Lány	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Uložená dažďová kanalizácia a vybudovaná asfaltový povrch na miestnej komunikácii v IBV Malikovská	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Dobudovaná miestna komunikácia v IBV Hurka	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výstup	Zrekonštruované miestne komunikácie	OcÚ	m	0	400	3000
Výstup	Novo vybudované chodníky	OcÚ	m	0	0	3800
Výstup	Rozšírené parkovisko pri KD	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Vybudované cyklistické chodníky	OcÚ	m	0	0	6000
Výstup	Realizované bezpečnostné prvky v doprave	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výsledok	Vybudovaná kanalizačná sieť v celej obci	OcÚ	súbor	0	0	1
Výsledok	Obyvatelia pripojení na verejnú kanalizáciu	OcÚ	počet	N/A	N/A	2500
Výsledok	Optická sieť dostupná všetkým obyvateľom obce	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba možností pre rozvoj bývania						
Výsledok	Vytvorené legislatívne podmienky pre výstavbu RD v novej lokalite	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výstup	Novo vybudované nájomné byty	OcÚ	počet	0	0	8
Opatrenie 2.2. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti, skvalitnenie verejných priestorov						
Výstup	Obstaraná CAS	OcÚ	vozidlo	0	1	1
Výstup	Sanovaná budova domu smútku	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Celoročne udržiavaný cintorín	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výsledok	Zrevitalizované verejné priestranstvá v obci	OcÚ	súbor objektov a aktivít	0	1	1

Návrh

Výsledok	Sanované budovy v havarijnom stavebno-technickom stave	OcÚ	počet	0	1	2
Opatrenie 2.3. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Osoby zamestnané cez projekty AOTP	OcÚ	počet	0	5	10
Výsledok	Osoby využívajúce služby denného stacionára	OcÚ	počet/rok	0	13	30
Výsledok	Prijímatelia, ktorým je poskytovaná opatrovateľská služba	OcÚ	počet/rok	0	5	8
Opatrenie 2.4. - Skvalitnenie školskej infraštruktúry						
Výsledok	Dobudovaná školská jedáleň	OcÚ, škola	objekt	0	1	1
Výsledok	Rozšírená kapacita ZŠ	OcÚ, škola	počet tried	0	4	4
Výsledok	Rozšírená kapacita MŠ	OcÚ, škola	počet miest	0	30	30
Opatrenie 2.5. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času						
Výstup	Vysporiadané vlastníctvo k pozemkom pod detským ihriskom	OcÚ	súbor parciel	0	1	1
Výstup	Vybudované detské ihriská	OcÚ	počet	0	2	2
Výstup	Vybudovaná oddychová zóna	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Vybudované multifunkčné ihrisko pre potreby školy	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Vybudovaný ovál	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Vybudované multifunkčné ihrisko pre verejnosť	OcÚ	objekt	0	0	1
Opatrenie 2.6. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	5	5
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	10	10
Výsledok	Založený folklórny súbor	OcÚ	subjekt	0	1	1
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výstup	Vybudovaný zberný dvor	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Vybudovaná malá kompostáreň na zhodnocovanie BRKO	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Obstaraná komunálna technika na prevádzku zberného dvora a malej kompostárne	OcÚ	súbor techniky	0	1	1
Výsledok	Úroveň vytriedenia odpadov	OcÚ	%	40	60	75
Opatrenie 3.2. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry						
Výstup	Zrealizované protipovodňové opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Návrh

Opatrenie 3.3. - Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity						
Výstup	Revitalizovaná zeleň na verejných priestranstvách	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výstup	Realizované ďalšie adaptačné opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 3.4. - Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE						
Výstup	Osadené fotovoltaické panely na obecných budovách	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Nižšia spotreba energie v budovách	OcÚ	%	0	20	40

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad Široké, vlastné spracovanie

Návrh

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár 9 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Odhadovaný termín realizácie	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
PRIORITA: PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE A SLUŽBY			
Opatrenie 1.1: Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
Aktivita: *1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci*	od 2023 priebežne	obec	4,00
Aktivita: *1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov*	od 2023 priebežne	obec, firmy	1,80
Opatrenie 1.2: Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb			
Aktivita: *1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby*	od 2023 priebežne	obec, firmy	3,60
Aktivita: *1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce*	od 2023 priebežne	obec	1,80
Aktivita*: 1.2.3 Posilnenie vzájomnej interakcie miestnych stakeholderov zvýšením informovanosti zainteresovaných subjektov cez viaceré informačné kanály a SMART aplikácie*	2023	obec	2,00
Projekt: 1.2.4 Vytvorenie digitálnej mapy obecnej infraštruktúry	2024-2025	obec	15,00
Aktivita*: 1.2.5 Realizácia krokov vedúcich k skvalitneniu orientácie v obci (pomenovanie ulíc, orientačné tabule a pod.)*	2025	obec	30,00

PRIORITA: MOBILITA			
Opatrenie 1.3: Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci	2025-2030	obec	400,00
Projekt: 1.3.2 Výstavba chodníkov okolo miestnych komunikácií po dobudovaní kanalizácie	2027-2030	obec	550,00
***Aktivita**: 1.3.3 Komplexná úprava parkoviska pri kultúrnom dome*	2025	obec	60,00
Projekt: 1.3.4 Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce	2025-2028	obec	800,00
Projekt: 1.3.5 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave	2024	obec	10,00
Projekt: 1.3.6 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Lány	2023-2026	obec	60,00
Projekt: 1.3.7 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Malikovská	2023-2026	obec	60,00
Projekt: 1.3.8 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Hurka	2023-2026	obec	60,00
PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA			
Opatrenie 1.4: Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: 1.4.1 Dostavba splaškovej kanalizácie	2024-2028	obec	10 000,00
***Aktivita:** 1.4.2 Rozšírenie optickej siete*	2023-2026	súkr. subjekt, obec	0,00
PRIORITA: PARTNERSKÁ A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA			
Opatrenie 1.5: Spolupráca s partnerskými obcami			
***Aktivita:** 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce*	od 2023 priebežne	obec	4,50
SOCIÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: BÝVANIE			
Opatrenie 2.1: Tvorba možností pre rozvoj bývania			
Projekt: 2.1.1 Príprava lokalít na rozvoj IBV (ZaD územného plánu, inžinierske siete...)	2025-2027	obec	150,00
Projekt: 2.1.2 Výstavba bytového domu s nájomnými bytmi (8 b.j.)	2027-2029	obec	1 000,00
PRIORITA: SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA, OBČIANSKA VYBAVENOSŤ			
Opatrenie 2.2: Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti, skvalitnenie verejných priestorov			
***Aktivita**: 2.2.1 Obstaranie cisternovej automobilovej striekačky pre potreby DHZO*	2024	obec	140,00
***Aktivita**: 2.2.2 Sanácia statických porúch domu smútku*	2023	obec	40,00
***Aktivita**: 2.2.3 Celoročná údržba cintorína*	2023-2030	obec	16,00
Projekt: 2.2.4 Rekonštrukcia plôch a revitalizácia verejných priestranstiev v obci	2024-2030	obec	50,00
Projekt: 2.2.5 Sanácia budov v havarijnom stavebno-technickom stave	2024-2027	obec	350,00

Opatrenie 2.3: Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
Aktivita: *2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP*	od 2023 priebežne	obec, UPSVaR	18,00
Aktivita*: 2.3.2 Zriadenie denného stacionára*	2023-2030	obec	32,00
Aktivita*: 2.3.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby*	2023-2030	obec, Oáza, n.o.	16,00
PRIORITA: ŠKOLSTVO, KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS			
Opatrenie 2.4: Skvalitnenie školskej infraštruktúry			
Projekt: 2.4.1 Dostavba školskej jedálne	2023-2024	obec, škola	1 155,00
Projekt: 2.4.2 Rozšírenie kapacity materskej školy (prístavbou, nadstavbou, príp. výstavbou novej budovy)	2023-2027	obec, škola	400,00
Opatrenie 2.5: Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času			
Aktivita*: 2.5.1 Výstavba detských ihrísk, vrátane majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov*	2023-2025	obec	100,00
Aktivita*: 2.5.2 Vybudovanie oddychového centra na periférii obce*	2027-2029	obec	150,00
Projekt: 2.5.3 Výstavba multifunkčného ihriska s oválom	2026-2028	obec	200,00
Projekt: 2.5.4 Výstavba multifunkčného ihriska	2026-2029	obec	230,00
Opatrenie 2.6: Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: *2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies*	od 2023 priebežne	obec	100,00
Aktivita*: 2.6.2 Založenie folklórneho súboru FS Širočan*	2023	obec	9,00
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO			
Opatrenie 3.1: Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov			
Aktivita: *3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov*	2024-2025	obec	5,00
Projekt: 3.1.2 Výstavba zberného dvora	2024-2025	obec	200,00
Projekt: 3.1.3 Vybudovanie malej kompostárne	2024-2025	obec	90,00
Aktivita*: 3.1.4 Zefektívnenie nakladania s odpadmi a skvalitnenie triedenia odpadov na cintoríne*	2023	obec	10,00
PRIORITA: ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY			
Opatrenie 3.2: Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry			
Projekt: 3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na toku Svinka a ďalších miestnych potokoch	2023	Správa povodia	30,00
Opatrenie 3.3: Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity			
Aktivita*: 3.3.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov*	2024-2030	obec	250,00

***Aktivita**: 3.3.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí*	2025-2028	obec	150,00
Opatrenie 3.4: Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE			
Projekt: 3.4.1 Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov (kultúrny dom, MŠ, ZŠ, školská jedáleň, polyfunkčný objekt)	2024-2027	obec	500,00
Projekt: 3.4.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách	2024-2030	obec	150,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Samospráva bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu na budove OcÚ a osobné podanie. Dôležitým nástrojom je aj svetelná úradná tabuľa umiestnená v budove OcÚ, ktorú je možné čítať z vonkajších priestorov pri zastávke (táto tabuľa vhodne slúži aj pre potreby imobilných obyvateľov). Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a

verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.
Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti 2023-2030		
Typ hodnotenia	**Vykonať prvýkrát**	**Dôvod vykonania / periodicita**
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2025	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2026	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2023-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.
Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok								Spolu (tis. €)
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	63,80	2 051,90	1 756,40	3 382,30	1 961,50	2 522,20	212,20	112,40	**12 062,70**
Sociálna	850,00	741,00	351,00	314,00	831,00	678,00	366,00	25,00	**4 156,00**
Environmentálna	60,00	312,00	368,00	235,00	240,00	80,00	50,00	40,00	**1 385,00**
SPOLU (tis. €)	**973,80**	**3 104,90**	**2 475,40**	**3 931,30**	**3 032,50**	**3 280,20**	**628,20**	**177,40**	**17 603,70**

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.
Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	5,80				5,80	5,80		
Opatrenie 1.2	52,40	25,50	3,00		23,90	52,40		
Opatrenie 1.3	2 000,00	1 523,50	191,00	100,00	185,50	2 000,00		
Opatrenie 1.4	10 000,00		9 500,00		500,00	10 000,00		
Opatrenie 1.5	4,50			2,00	2,50	4,50		
Opatrenie 2.1	1 150,00		950,00		200,00	1 150,00		
Opatrenie 2.2	596,00	340,00	180,00		76,00	596,00		
Opatrenie 2.3	66,00	15,30	16,80		33,90	66,00		
Opatrenie 2.4	1 555,00	1 321,75	155,50		77,75	1 555,00		
Opatrenie 2.5	680,00	563,00	68,00		34,00	665,00	15,00	
Opatrenie 2.6	109,00			22,00	87,00	109,00		
Opatrenie 3.1	305,00		275,50		29,50	305,00		
Opatrenie 3.2	30,00		30,00			30,00		
Opatrenie 3.3	400,00	340,00	40,00		20,00	400,00		
Opatrenie 3.4	650,00	552,50	65,00		32,50	650,00		
SPOLU	**17 603,70**	**4 681,55**	**11 474,80**	**124,00**	**1 308,35**	**17 588,70**	**15,00**	**0,00**

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠIF + Plán obnovy) celkom				
				rok	a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska oblasť					**12 062,70 €**	12 062,70 €	10 498,70 €	1 564,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	**1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**		**rozvinutie lokálnej ekonomiky**	**2023-2030**	**4,00 €**	4,00 €	4,00 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		**rozvinutie lokálnej ekonomiky**	**2023-2030**	**1,80 €**	1,80 €	1,80 €					
Opat. 1.2	**1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby**		**rozvinutie lokálnej ekonomiky**	**2023-2030**	**3,60 €**	3,60 €	3,60 €					
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		**zvýšená zamestnanosť obyvateľstva**	**2023-2030**	**1,80 €**	1,80 €	1,80 €					

	1.2.3 Posilnenie vzájomnej interakcie miestnych stakeholderov zvýšením informovanosti zainteresovaných subjektov cez viaceré informačné kanály a SMART aplikácie		**optimálna informovanosť stakeholderov**	**2023**	**2,00 €**	2,00 €	2,00 €					
	1.2.4 Vytvorenie digitálnej mapy obecnej infraštruktúry		**presné zameranie infraštruktúrnych sietí**	**2024-2025**	**15,00 €**	15,00 €	15,00 €					
	1.2.5 Realizácia krokov vedúcich k skvalitneniu orientácie v obci (pomenovanie ulíc, orientačné tabule a pod.)		**kvalitný orientačný systém**	**2025**	**30,00 €**	30,00 €	4,50 €	25,50 €				
Opat. 1.3	**1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci**	**2112 - Miestne komunikácie**	**zabezpečený kvalitný prístup k domom a bytom; zvýšená bezpečnosť chodcov**	**2025-2030**	**400,00 €**	400,00 €	60,00 €	340,00 €				
	1.3.2 Výstavba chodníkov okolo miestnych komunikácií po dobudovaní kanalizácie	**2112 - Miestne komunikácie**	**zvýšená bezpečnosť chodcov**	**2027-2030**	**550,00 €**	550,00 €	82,50 €	467,50 €				
	1.3.3 Komplexná úprava parkoviska pri kultúrnom dome	**2112 - Miestne komunikácie**	**zvýšená bezpečnosť cestnej premávky**	**2025**	**60,00 €**	60,00 €	9,00 €	51,00 €				

	1.3.4 Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce	**2112 - Miestne komunikácie**	**verejnosť realizujúca športové aktivity**	**2025-2028**	**800,00 €**	800,00 €	120,00 €	680,00 €				
	1.3.5 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave		**zvýšená bezpečnosť cestnej premávky**	**2024**	**10,00 €**	10,00 €	10,00 €					
	1.3.6 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Lány	**2112 - Miestne komunikácie**	**kvalitná miestna komunikácia**	**2023-2027**	**60,00 €**	60,00 €	60,00 €					
	1.3.7 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Malikovská	**2112 - Miestne komunikácie**	**kvalitná miestna komunikácia**	**2023-2027**	**60,00 €**	60,00 €	60,00 €					
	1.3.8 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Hurka	**2112 - Miestne komunikácie**	**kvalitná miestna komunikácia**	**2023-2027**	**60,00 €**	60,00 €	60,00 €					
Opat. 1.4	**1.4.1 Dostavba splaškovej kanalizácie**		**novo vybudovaná kanalizačná sieť v obci; čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov**	**2024-2028**	**10 000,00 €**	10 000,00 €	10 000,00 €					
	1.4.2 Rozšírenie optickej siete	**2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia**	**optický internet dostupný pre všetkých obyvateľov obce**	**2023-2026**	**0,00 €**	0,00 €	0,00 €					

Opat. 1.5	1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2023-2030	**4,50 €**	4,50 €	4,50 €					
II. Sociálna oblasť					4 156,00 €	4 141,00 €	2 933,00 €	1 208,00 €	15,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 2.1	2.1.1 Príprava lokalít na rozvoj IBV (ZaD územného plánu, inžinierske siete...)		lokalita kompletne pripravená na výstavbu RD	2025-2027	**150,00 €**	150,00 €	150,00 €					
	2.1.2 Výstavba bytového domu s nájomnými bytmi (8 b.j.)	1122 - Trojbytové a viacbytové budovy	8 nových nájomných bytov	2027-2029	**1 000,00 €**	1 000,00 €	1 000,00 €					
Opat. 2.2	2.2.1 Obstaranie cisternovej automobilovej striekačky pre potreby DHZO		minimálne škody na majetku a životoch v dôsledku požiarov	2024	**140,00 €**	140,00 €	140,00 €					
	2.2.2 Sanácia statických porúch domu smútku	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	sanovaný objekt domu smútku	2023	**40,00 €**	40,00 €	40,00 €					
	2.2.3 Celoročná údržba cintorína		dôstojné podmienky na pietnom mieste	2023-2030	**16,00 €**	16,00 €	16,00 €					
	2.2.4 Rekonštrukcia plôch a revitalizácia verejných priestranstiev v obci		kvalitné verejné priestory	2024-2030	**50,00 €**	50,00 €	7,50 €	42,50 €				

	2.2.5 Sanácia budov v havarijnom stavebno-technickom stave	**1274 - Ostatné budovy, i.n.**	**kvalitné a bezpečné verejné priestory**	**2024-2027**	**350,00 €**	350,00 €	52,50 €	297,50 €				
Opat. 2.3	**2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP**		**10 zamestnaných osôb**	**2023-2030**	**18,00 €**	18,00 €	18,00 €					
	2.3.2 Zriadenie denného stacionára	**1264 - Nemocničné budovy a zdravotnícke zariadenia**	**osoby, ktorým bola poskytnutá sociálna služba**	**2023-2030**	**32,00 €**	32,00 €	32,00 €					
	2.3.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby		**osoby, ktorým bola poskytnutá sociálna služba**	**2023-2030**	**16,00 €**	16,00 €	16,00 €					
Opat. 2.4	**2.4.1 Dostavba školskej jedálne**	**1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie**	**deti a žiaci stravujúci sa v novej jedálni**	**2023-2024**	**1 155,00 €**	1 155,00 €	1 155,00 €					
	2.4.2 Rozšírenie kapacity materskej školy (prístavbou, nadstavbou, príp. výstavbou novej budovy)	**1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie**	**dostatočná kapacita MŠ pre všetky deti z obce**	**2023-2027**	**400,00 €**	400,00 €	60,00 €	340,00 €				
Opat. 2.5	**2.5.1 Výstavba detských ihrísk, vrátane majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov**	**2411 - Športové ihriská**	**verejnosť realizujúca športové aktivity**	**2023-2025**	**100,00 €**	85,00 €	50,00 €	35,00 €	15,00 €			

	2.5.2 Vybudovanie oddychového centra na periférii obce	**2411 - Športové ihriská**	**verejnosť realizujúca športové a oddychovo-relaxačné aktivity**	**2027-2029**	**150,00 €**	150,00 €	22,50 €	127,50 €				
	2.5.3 Výstavba multifunkčného ihriska s oválom	**2411 - Športové ihriská**	**žiaci realizujúci vyučovanie v kvalitných podmienkach**	**2026-2028**	**200,00 €**	200,00 €	30,00 €	170,00 €				
	2.5.4 Výstavba multifunkčného ihriska	**2411 - Športové ihriská**	**verejnosť realizujúca športové a oddychovo-relaxačné aktivity**	**2026-2029**	**230,00 €**	230,00 €	34,50 €	195,50 €				
Opat. 2.6	**2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies**		**kultúrne a športové podujatia konané na území obce**	**2023-2030**	**100,00 €**	100,00 €	100,00 €					
	2.6.2 Založenie folklórneho súboru FS Širočan		**verejnosť angažujúca sa v rámci folklórneho súboru**	**2023**	**9,00 €**	9,00 €	9,00 €					
III. Environmentálna oblasť					1 385,00 €	1 385,00 €	492,50 €	892,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 3.1	**3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov**		**skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov**	**2024-2025**	**5,00 €**	5,00 €	5,00 €					
	3.1.2 Výstavba zberného dvora	**2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.**	**vyššia úroveň vytriedenia odpadov**	**2024-2025**	**200,00 €**	200,00 €	200,00 €					

	3.1.3 Vybudovanie malej kompostárne	**2421 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.**	**vyššia úroveň vytriedenia odpadov**	**2024-2025**	**90,00 €**	90,00 €	90,00 €				
	3.1.4 Zefektívnenie nakladania s odpadmi a skvalitnenie triedenia odpadov na cintoríne	**2421 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.**	**čistejšie priestory cintorína; dôstojnejšie prostredie**	**2023**	**10,00 €**	10,00 €	10,00 €				
Opat. 3.2	**3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na toku Svinka a ďalších miestnych potokoch**	**2152 - Priehrady**	**žiadne škody na majetku v dôsledku povodní**	**2023**	**30,00 €**	30,00 €	30,00 €				
Opat. 3.3	**3.3.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov**		**kvalitnejšia zeleň**	**2024-2030**	**250,00 €**	250,00 €	37,50 €	212,50 €			
	3.3.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí		**realizované dodatočné adaptačné opatrenia**	**2025-2028**	**150,00 €**	150,00 €	22,50 €	127,50 €			
Opat. 3.4	**3.4.1 Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov (kultúrny dom, MŠ, ZŠ, školská jedáleň, polyfunkčný objekt)**		**vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE**	**2024-2027**	**500,00 €**	500,00 €	75,00 €	425,00 €			

	3.4.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách		**vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE**	**2024-2030**	**150,00 €**	150,00 €	22,50 €	127,50 €				
Celkom					**17 603,70 €**	**17 588,70 €**	**13 924,20 €**	**3 664,50 €**	**15,00 €**	**0,00 €**	**0,00 €**	**0,00 €**

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad Široké, vlastné spracovanie

Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov/aktivít bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.
Nasledujúca hodnotiaca tabuľka pre výber projektov/aktivít je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty/aktivity, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty/aktivity, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty/aktivity s oporou vo VZN obce, projekty/aktivity Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty/aktivity s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty/aktivity s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty/aktivity, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty/aktivity, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty/aktivity, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty/aktivity nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 14 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov/aktivít

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty/aktivity vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty/aktivity riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.4.1; 2.2.2; 2.2.5; 2.4.1; 2.4.2; 3.1.2; 3.1.3;
2	Vysoká	a) projekty/aktivity s oporou vo VZN obce b) projekty/aktivity s právoplatným stavebným povolením c) projekty/aktivity MAS d) projekty/aktivity OOCR e) projekty/aktivity miestnych rozvojových organizácií f) projekty/aktivity s vysokou podporou obyvateľov g) projekty/aktivity s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty/aktivity, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.2.3; 1.3.5; 1.3.6; 1.3.7; 1.3.8; 1.4.2; 2.1.1; 2.2.1; 2.2.4; 2.3.2; 2.3.3; 2.5.1; 2.5.3; 2.5.4; 3.2.1; 3.3.1; 3.3.2; 3.4.1; 3.4.2;
3	Stredná	projekty/aktivity s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty/aktivity, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.2.4; 1.2.5; 1.3.1; 1.3.2; 1.3.3; 1.3.4; 2.2.3; 2.3.1; 2.6.1; 2.6.2; 3.1.1; 3.1.4;
4	Nízka	projekty/aktivity v štádiu zámerov / úvah	1.1.1; 1.5.1; 2.1.2; 2.5.2;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	Názov dokumentu: **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030** Štruktúra dokumentu: dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020, Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanej Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.
Spracovanie	Forma a obdobie spracovania: spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný na prelome rokov 2022/2023. Riadiaci tím: riadiaci tím pozostával z 2 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania. Účasť verejnosti a komunikácia s ňou: verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov. Autor dokumentu: RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk Náklady na spracovanie: z rozpočtu obce.
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa: 25.04.2023.
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva: „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Široké na roky 2023-2030“.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)

Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

Návrh PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2021-2030

Povodňová dokumentácia obce Široké

Program rozvoja vidieka 2014-2020

Register pozemkových spoločenstiev

Register účtovných závierok

MŽP (2018): *Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy*. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia, aktualizácia 2018.

Súvaha obce Široké k 31.12.2022

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Územný plán obce Široké

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Výkaz ziskov a strát obce Široké k 31.12.2022

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk
datacube.statistics.sk
datacube.statistics.sk/SODB/
http://cp.atlas.sk
http://envirozataze.enviroportal.sk
http://uzemia.enviroportal.sk
https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo
statdat.statistics.sk
www.beiss.sk
www.cdb.sk
www.ives.minv.sk/heraldreg
www.maps.google.com
www.minv.sk
www.orsr.sk
www.pamiatky.sk
www.registeruz.sk
www.scitanie.sk
www.statistics.sk
www.zrsr.sk

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce
AZE	Alternatívne zdroje energie
b. j.	Bytové jednotky
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad
CDB	Cestná databanka
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)
CR	Cestovný ruch
ČOV	Čistička odpadových vôd
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EIB	Európska investičná banka
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
ha	Hektár
IBV	Individuálna bytová výstavba
IUI	Integrovaná územná investícia
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
KZAM	Klasifikácia zamestnaní
MAS	Miestna akčná skupina
MOK	Maloobjemový kontajner
MRK	Marginalizované rómske komunity
MSP	Malí a strední podnikatelia
MŽP	Ministerstvo životného prostredia
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NN	Nízke napätie
NPR	Národná prírodná rezervácia
OcÚ	Obecný úrad
OOCR	Oblastná organizácia cestovného ruchu
OŠOC	Obecné športové a oddychové centrum
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PA	Povodňová aktivita
PP	Prírodná pamiatka
PR	Prírodná rezervácia
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
PSK	Prešovský samosprávny kraj
SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
SPF	Slovenský pozemkový fond
SPR	Strategicko-plánovací región
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚSES	Územný systém ekologickej stability
TTP	Trvalé trávne porasty
UoZ	Uchádzač o zamestnanie
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Obec si v tomto PHSR naplánovala realizovať viacero projektov/aktivít. Niektoré z naplánovaných projektov/aktivít sú pomerne jednoduché, nevyžadujú si veľké finančné, materiálne, príp. personálne úsilie. Na druhej strane, iné projekty si zo svojej povahy budú vyžadovať množstvo úsilia, času, schopností a financií. Akčný plán na daný rozpočtový rok predstavuje zhrnutie projektových zámerov (projektov a aktivít) obce, ktoré sa plánujú realizovať v roku 2023 a výhľadovo aj v rokoch 2024 a 2025. Projekty sú v tomto Akčnom pláne rozpracované formou Formuláru na prípravu projektov.

2023

- **Aktivita 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**
  Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: cca 500,- eur ročne

- **Aktivita 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov**
  Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: cca 200,- eur ročne

- **Aktivita 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby**
  Cieľ aktivity: Podporiť transformáciu hospodárstva
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: cca 400,- eur ročne

- **Aktivita 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce**
  Cieľ aktivity: Zlepšiť zručnosti obyvateľov v používaní moderných technológií
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: cca 200,- eur ročne

- **Aktivita 1.2.3 Posilnenie vzájomnej interakcie miestnych stakeholderov zvýšením informovanosti zainteresovaných subjektov cez viaceré informačné kanály a SMART aplikácie**
  Cieľ aktivity: Zlepšiť zručnosti obyvateľov v používaní moderných technológií
  Termín realizácie: 2023
  Predpokladané náklady: 2 000,- eur

- **Aktivita 1.4.2 Rozšírenie optickej siete**
  Cieľ aktivity: V spolupráci so súkromným subjektom zabezpečiť dostupnosť vysokorýchlostného internetu prostredníctvom optickej siete v celej obci
  Termín realizácie: 2023-2026
  Predpokladané náklady: 0,- eur z rozpočtu obce

- **Aktivita 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce**
  Cieľ aktivity: Rozvíjať partnerskú a cezhraničnú spoluprácu
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: cca 500,- eur ročne

- **Aktivita 2.2.2 Sanácia statických porúch domu smútku**
  Cieľ aktivity: Zabrániť úplnému kolapsu budovy, stabilizovať budovu
  Termín realizácie: 2023
  Predpokladané náklady: 40 000,- eur

- **Aktivita 2.2.3 Celoročná údržba cintorína**
  Cieľ aktivity: Vytvoriť vhodné a dôstojné podmienky na pietnom mieste
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: 16 000,- eur

- **Aktivita 2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP**
  Cieľ aktivity: Zvýšiť zamestnanosť miestnych obyvateľov znevýhodnených na trhu práce
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: cca 2 000,- eur ročne

- **Aktivita 2.3.2 Zriadenie denného stacionára**
  Cieľ aktivity: Poskytovať potrebné sociálne služby cieľovým skupinám obyvateľov
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: 32 000,- eur

- **Aktivita 2.3.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby**
  Cieľ aktivity: Zabezpečiť poskytovanie opatrovateľskej služby tak, aby bola táto služba dostupná všetkým obyvateľom obce Široké s právoplatným rozhodnutím o odkázanosti na túto sociálnu službu
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: 16 000,- eur

- **Aktivita 2.5.1 Výstavba detských ihrísk, vrátane majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov**
  Cieľ aktivity: Zabezpečiť obyvateľom obce (mladým rodinám) kvalitné priestory na realizáciu voľnočasových aktivít s deťmi
  Termín realizácie: 2023-2025
  Predpokladané náklady: 100 000,- eur

- **Aktivita 2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies**
  Cieľ aktivity: Podporovať kultúrny a športový život v obci
  Termín realizácie: od 2023 každoročne
  Predpokladané náklady: cca 10 000,- eur ročne

- **Aktivita 2.6.2 Založenie folklórneho súboru FS Širočan**
  Cieľ aktivity: Podporovať kultúrny život v obci
  Termín realizácie: 2023
  Predpokladané náklady: 9 000,- eur

- **Aktivita 3.1.4 Zefektívnenie nakladania s odpadmi a skvalitnenie triedenia odpadov na cintoríne**
  Cieľ aktivity: Vytvoriť dôstojné podmienky na pietnom mieste; zvýšiť kvalitu ŽP
  Termín realizácie: 2023
  Predpokladané náklady: 10 000,- eur

- **Aktivita 3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na toku Svinka a ďalších miestnych potokoch**
  Cieľ aktivity: Zabezpečiť ochranu majetku a osôb pred povodňami
  Termín realizácie: 2023
  Predpokladané náklady: 30 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.3.6 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Lány**
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitný prístup k domom, bytom a rôznym prevádzkam
Termín	2023-2027
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	60 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované kvalitné miestne komunikácie, osadená dažďová kanalizácia, asfaltový povrch
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.3.7 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Malikovská**
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitný prístup k domom, bytom a rôznym prevádzkam
Termín	2023-2027
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	60 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované kvalitné miestne komunikácie, osadená dažďová kanalizácia, asfaltový povrch
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.3.8 Dobudovanie miestnej komunikácie IBV Hurka**
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitný prístup k domom, bytom a rôznym prevádzkam
Termín	2023-2027
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	60 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované kvalitné miestne komunikácie, osadená dažďová kanalizácia, asfaltový povrch
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.4.1 Dostavba školskej jedálne**
Cieľ projektu	Zabezpečiť deťom a žiakom podmienky na školské stravovanie a vzdelávanie
Termín	2023-2024
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	1 155 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Nová budova školskej jedálne, nové triedy ZŠ
Užívatelia	Deti a žiaci z obce, stravníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.4.2 Rozšírenie kapacity materskej školy (prístavbou, nadstavbou, príp. výstavbou novej budovy)**
Cieľ projektu	Zabezpečiť dostatočnú kapacitu MŠ pre všetky deti z obce Široké
Termín	2023-2027
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	400 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, dotácie VÚC, EŠIF
Výstupy	Ďalšie vybudované triedy pre výučbu v MŠ
Užívatelia	Deti z obce

2024

- **Aktivita 2.2.1 Obstaranie cisternovej automobilovej striekačky pre potreby DHZO**
  Cieľ aktivity: Zabezpečiť ochranu majetku a osôb na území obce
  Termín realizácie: 2024
  Predpokladané náklady: 140 000,- eur

- **Aktivita 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov**
  Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci; Znížiť mieru skládkovania odpadov
  Termín realizácie: 2024-2025
  Predpokladané náklady: 5 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.2.4 Vytvorenie digitálnej mapy obecnej infraštruktúry**
Cieľ projektu	Zaistiť kvalitnú informovanosť zamestnancov samosprávy a obyvateľov obce ohľadom trasovania inžinierskych sietí v obci
Termín	2024-2025
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	Súkromná spoločnosť
Predpokladané náklady	15 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Vybudovaná digitálna mapa
Užívatelia	Obyvatelia obce, obecný úrad, stavebný úrad

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.3.5 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave**
Cieľ projektu	Zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky v obci
Termín	2024
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	10 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Osadené bezpečnostné prvky
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.4.1 Dostavba splaškovej kanalizácie**
Cieľ projektu	Zabezpečiť obyvateľom obce prístup k verejnej kanalizácii; Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci
Termín	2024-2028
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	10 000 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Environmentálny fond
Výstupy	Vybudovaná kanalizácia v celej obci
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.2.4 Rekonštrukcia plôch a revitalizácia verejných priestranstiev v obci**
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitné verejné priestory v obci
Termín	2024-2030
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	50 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF (prostriedky MAS)
Výstupy	Obnovené verejné priestory a verejnoprospešné stavby v obci
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.2.5 Sanácia budov v havarijnom stavebno-technickom stave**
Cieľ projektu	Zvýšiť bezpečnosť verejných priestorov a budov v obci
Termín	2024-2027
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	350 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Sanované budovy vo vlastníctve obce, ktoré sú v havarijnom stave
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**3.1.2 Výstavba zberného dvora**
Cieľ projektu	Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov vytvorením kvalitnejších podmienok pre nakladanie s odpadmi
Termín	2024-2025
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	200 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Environmentálny fond
Výstupy	Vybudovaný zberný dvor s príslušným vybavením a technikou
Užívatelia	Obyvatelia obce, obecný úrad

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**3.1.3 Vybudovanie malej kompostárne**
Cieľ projektu	Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov; Znížiť množstvo BRKO ukladaného na skládku odpadov
Termín	2024-2025
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	90 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Environmentálny fond
Výstupy	Vybudovaná malá kompostáreň s príslušným vybavením a technikou
Užívatelia	Obyvatelia obce, obecný úrad

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**3.3.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov**
Cieľ projektu	Zvýšiť adaptabilitu územia na zmenu klímy
Termín	2024-2030
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	250 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Kvalitná zeleň na území obce
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**3.4.1 Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov (kultúrny dom, MŠ, ZŠ, školská jedáleň, polyfunkčný objekt)**
Cieľ projektu	Znížiť množstvo produkovaného CO_2 z prevádzky verejných budov; zvýšiť energetickú nezávislosť na dodávkach z verejnej siete
Termín	2024-2027
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	500 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Environmentálny fond
Výstupy	Osadené fotovoltaické elektrárne
Užívatelia	Samospráva obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**3.4.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách**
Cieľ projektu	Znížiť množstvo produkovaného CO_2 z prevádzky verejných budov a údržby verejných priestranstiev
Termín	2024-2030
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	150 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Realizované rôzne mitigačné opatrenia
Užívatelia	Samospráva, obyvatelia obce

2025

- **Aktivita 1.2.5 Realizácia krokov vedúcich k skvalitneniu orientácie v obci (pomenovanie ulíc, orientačné tabule a pod.)**
  Cieľ aktivity: Vytvoriť na území obce kvalitný orientačný systém pre potreby záchranných zložiek a návštevníkov obce
  Termín realizácie: 2025
  Predpokladané náklady: 30 000,- eur

- **Aktivita 1.3.3 Komplexná úprava parkoviska pri kultúrnom dome**
  Cieľ aktivity: Vytvoriť vhodné a bezpečné podmienky pre statickú dopravu; Zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky
  Termín realizácie: 2025
  Predpokladané náklady: 60 000,- eur

- **Aktivita 3.3.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí**
  Cieľ aktivity: Zvýšiť adaptabilitu územia na zmenu klímy
  Termín realizácie: 2025-2028
  Predpokladané náklady: 150 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci**
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitný prístup k domom, bytom a rôznym prevádzkam
Termín	2025-2030
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	400 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované kvalitné miestne komunikácie
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.3.4 Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce**
Cieľ projektu	Zlepšiť zdravie obyvateľstva vytvorením vhodných podmienok na športové aktivity
Termín	2025-2028
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	Obec Fričovce, obec Víťaz
Predpokladané náklady	800 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované cyklistické chodníky s príslušnou infraštruktúrou
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.1.1 Príprava lokalít na rozvoj IBV (ZaD územného plánu, inžinierske siete...)**
Cieľ projektu	Komplexne pripraviť lokalitu IBV pre budúcu výstavbu RD
Termín	2025-2027
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	150 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet
Výstupy	Lokalita pripravená na výstavbu RD
Užívatelia	Potenciálni stavebníci

2026

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.5.3 Výstavba multifunkčného ihriska s oválom**
Cieľ projektu	Zlepšiť zdravie obyvateľstva vytvorením vhodných podmienok na športové aktivity
Termín	2026-2028
Garant	Obec Široké
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	200 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované multifunkčné ihrisko a atletický ovál s príslušnou infraštruktúrou
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapy:

Mapa 1: Mapa 1: Poloha obce Široké - širšie vzťahy ... 3
Mapa 2: Poloha obce Široké voči susediacim obciam ... 4
Mapa 3: Chotárna mapa obce Široké ... 5

Tabuľky:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov ... 14
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát ... 15
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva ... 18
Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva ... 22
Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín ... 22
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti ... 23
Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania ... 23
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci ... 25
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2022 ... 25
Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2022 ... 28
Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu ... 29
Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky ... 29
Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému ... 29
Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností ... 29
Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby ... 30
Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou ... 31
Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2023) ... 31
Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu ... 33
Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb ... 34
Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2022; v ha) ... 35
Tabuľka 21: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2022 (eur; netto) ... 37
Tabuľka 22: Náklady a výnosy v roku 2022 ... 38

Grafy:

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Široké ... 19
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022 ... 20
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022 ... 20
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022 ... 21
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2022 ... 22
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania ... 24
Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2013-2022 (k 31.12.) ... 25
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2022 ... 26
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2022 ... 26
Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2022 ... 27

Obrázky:

Obrázok 1: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Prešovského kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027 49

Formuláre:

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR 10
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR 11
Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu 11
Formulár 4 (A8): STEEP analýza 43
Formulár 5 (A10): SWOT analýza 44
Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov 52
Formulár 7 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí 54
Formulár 8 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR 61
Formulár 9 (R1): Akčný plán 66
Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania 71
Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia 73
Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica 74
Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR 75
Formulár 14 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov/aktivít 83
Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR 84